

Pasniedzēja rokasgrāmata

**Ievads par ES vides tiesībām - uzsvars uz nacionālo tiesnešu un
prokuroru lomu**

Satura rādītājs

Mērķi.....	2
Struktūra	3
II. Metodoloģija	5
Laika plāns	5
Mācīšanas metodes	6
Dokumenti	9
III. Lietotāja pakotne: dažādu mācību moduļa elementu funkcija	10
Ievads.....	10
E-mācīšanās	10
Konteksta informācija	11
Semināra uzdevuma materiāli.....	12
Pasniedzēju materiāli.....	12
Papildu dokumenti.....	13
IV. Semināra organizēšana un īstenošana: struktūra, saturs un metodoloģija	14
Atmosfēras radišana	15
1. sadaļa ES rīku komplekts nacionālajiem tiesnešiem un prokuroriem - koncentrējoties uz sākotnējo atsauci uz interpretāciju un spēkā esamību	18
2. sadaļa ES vides tiesību principi	20
3. sadaļa Kāzuss par ES vides principiem	22
4. sadaļa ES dabas aizsardzības tiesību akti.....	23
5. sadaļa ES ietekmes uz vidi novērtējuma tiesību akti.....	26
6. sadaļa IVN direktīva un novērtējuma prasības, pamatojoties uz ES materiālajām tiesībām.....	29

7. sadaļa Kāzuss par tiesnešu lomu ES novērtēšanas procedūru jautājumos.....	31
8. sadaļa Piekļuve tiesai vides jautājumos.....	33
9. sadaļa Tiesību akti par gaisa kvalitāti.....	37
10. sadaļa ES Atkritumu apsaimniekošanas tiesību akti un politika.....	40
11. sadaļa ES tiesību akti par ūdens kvalitāti	44
12. sadaļa Noslēguma sesija - semināra novērtējums	47
I pielikums: Indikatīvas semināra programmas veidne	49

I. Ievads

Šis mācību modulis **ievads par ES vides tiesību aktiem**, ko ir izstrādājusi ERA Eiropas Komisijas uzdevumā, ir paredzēts tiesu mācību iestādēm, tiesnešu tīkliem, nacionālajiem teisnešiem, ekspertiem no NVO, akadēmiskajiem ekspertiem, pasniedzējiem, citām iesaistītajām personām

(piemēram, prokuroriem) un Eiropas Savienības dalībvalstu gala lietotājiem, kas vēlas organizēt mācību sesijas par ES vides tiesību aktiem.

Mērķi

Mācību modulis ir paredzēts tiesnešiem un prokuroriem, kuri risina vides jautājumus, kam ir iepriekšējas vispārīgas un dažos gadījumos specifiskas zināšanas par šo tēmu. Šis modulis sniegs tiesnešiem un prokuroriem atbilstošo informāciju par jaunākajām izmaiņām ES vides tiesību aktos, attiecīgo ES tiesas judikatūru un padziļinātu analīzi par dažādiem vides tiesību aktiem. Mācību modulis arī palīdzēs nacionālajiem tiesnešiem un nacionālajiem prokuroriem precīzi piemērot attiecīgos ES instrumentus.

Macību modulī būs apkopoti materiāli, kas nepieciešami, lai organizētu 18 h ilgu semināru, kas sadalīts pa četrām dienām, ar mērķi veidot un uzlabot izpratni par ES vides tiesību aktu galvenajām jomām.

Galvenās aptveramās tēmas:

- ES vides tiesību principi
- Dabas aizsardzības tiesību akti
- Tiesību akti par ietekmes uz vidi novērtējumu
- Tiesību akti par gaisa kvalitāti
- Piekļuve tiesai vides jautājumos
- Atkritumu apsaimniekošanas tiesību akti un politika
- Tiesību akti par ūdens kvalitāti

Pēc šīm ievada mācībām par ES vides tiesību aktiem dalībnieki labāk pārzinās iesaistītās puses un instrumentus starptautiskā un ES līmenī, par ko stāstīts seminārā. Būs iegūta labāka izpratne par juridiskajiem aspektiem, kas saistīti ar ES pieeju vides jautājumiem un saistīto regulējumu, kā arī ES instrumentu īstenošanu. Tāpat arī dalībnieki būs labāk sagatavoti, lai aktīvi piemērotu ES vides noteikumus, kas transponēti attiecīgajos nacionālajos tiesību aktos. Tā būs arī lieliska iespēja

apmainīties ar viedokļiem par īstenošanas praksi attiecīgajās dalībvalstīs ar kolēģiem no citām jurisdikcijām.

Struktūra

Seminārs mācību moduļa īstenošanai ir paredzēts 4 darba sesijām, kas katra ilgst pusi dienas (18 h).

Semināra "Ievads par ES vides tiesību aktiem" programmā ir iekļautas 13 savstarpēji saistītas, taču patstāvīgas sadaļas. Šīs sadaļas seminārā var kombinēt atkarībā no dalībnieku iepriekšējo zināšanu līmeņa, pieejamā laikā un konkrētās mācību pieejas.

- 1. sadaļa ES rīku komplekts nacionālajiem tiesnešiem un prokuroriem
- 2. sadaļa ES vides tiesību principi
- 3. sadaļa Kāzuss par ES vides principiem
- 4. sadaļa ES dabas aizsardzības tiesību akti
- 5. sadaļa ES ietekmes uz vidi novērtējuma tiesību akti
- 6. sadaļa IVN direktīva un novērtējuma prasības, pamatojoties uz ES materiālajām tiesībām
- 7. sadaļa Kāzuss par tiesnešu lomu ES novērtēšanas procedūru jautājumos
- 8. sadaļa Piekļuve tiesai vides jautājumos
- 9. sadaļa Tiesību akti par gaisa kvalitāti
- 10. sadaļa ES Atkritumu apsaimniekošanas tiesību akti un politika
- 11. sadaļa ES tiesību akti par ūdens kvalitāti
- 12. sadaļa Noslēguma sesija - semināra novērtējums

Modulī tiks aprakstītas ar dažādās mācību metodes, ko var izmantot turpmākajos semināros, kas balstīti uz šiem materiāliem, kā arī sniegtas rekomendācijas, kā un kurā mācību daļā tās vislabāk

izmantot. Klātienes sesijas ir pārveidotas, pielāgojot virtuāliem apstākļiem, un tās var kombinēt ar praktiskiem vingrinājumiem, kur nepieciešama dalībnieku aktīva iesaistīšanās, IT atbalstītu mācīšanos, dodot dalībniekiem iespēju iepazīties ar pieejamajiem rīkiem, un interaktīvās sesijām, kurās veicināta paraugprakses un pieredzes apmaiņa.

II. Metodoloģija

Laika plāns

Seminārs ir paredzēts aptuveni 4 darba sesijām, kas katra ilgst pusi dienas (18 h). Par precīzu struktūru un ilgumu lēmumu, protams, pieņems mācību organizatori.

Elementi, kas jāapsver katrā atsevišķā gadījumā, sagatavojot semināra programmas galīgo versiju un pieņemot lēmumu par laika sadalījumu dažādām sesijām, ietver nepieciešamību efektīvi aplūkot visus jautājuma galvenos aspektus un paredzēt pietiekami daudz laika dalībnieku jautājumiem un komunikācijai ar pasniedzējiem un savā starpā. Ir jāpatur prātā, ka ir pierādīts, ka garas sesijas pieaugošo apmācībā ir mazāk efektīvas. Tāpēc seminārā jāparedz bieži pārtraukumi un pasniegšanas stila maiņas.

➤ Indikatīvs laika sadalījums katrai sadaļai būs iekļauts šīs pasniedzēja rokasgrāmatas IV daļā.

Pasniedzēju izvēle ir kritiski svarīgs aspekts, lai nodrošinātu sekmīgu mācību semināra norisi. Ir pierādīts, ka pasniedzēji, kuriem ir līdzīga profesionālā izglītība un pieredze ar dalībniekiem, labāk izprot mācību vajadzības un var efektīvāk tās apmierināt. Šī iemesla dēļ, izvēloties semināra pasniedzējus, ir jāņem vērā mērķauditorijas sastāvs.

Tāpat ir svarīgi izvēlēties piemērotāko pasniedzēju katrai sadaļai. Sadaļās, kur uzsvars likts uz praktiskiem jautājumiem, ideāla izvēle būtu iesaistīt praktizējošu speciālistu, juristu vai tiesnesi, kam ir personiska pieredze attiecīgajā jautājumā. Ja prezentācija ir orientēta uz informācijas sniegšanu vai iepazīstināšanu ar jēdzieniem vai plašāku tiesību jomu, laba izvēle var būt arī akadēmisko aprindu pārstāvis vai pat policijas amatpersona ar zinātnes pieredzi.

- Konkrētāki ieteikumi par pasniedzēja profilu, kas varētu būt labāk piemērots katrai sadaļai, tiks sniegti pasniedzēja rokasgrāmatas IV daļā.

Papildus profesionālajai kvalifikācijai īstenošanas semināra kvalitāte būs atkarīga arī no atsevišķu pasniedzēju didaktiskās kompetences un pedagogiskajām prasmēm. Pasniedzējiem ir jābūt ne tikai zinošiem, bet arī jāvar efektīvi izklāstīt informāciju, palīdzēt gala lietotājiem veidot jaunas prasmes un motivēt aktīvi piedalīties mācībās. Viņiem ir jāvar sniegt nepieciešamā informācija skaidri un strukturēti, jāuzsver saikne starp dalībnieku ikdienas darbu un apspriežamajiem jautājumiem, jā saglabā zināma elastība, lai pielāgotos gala lietotāju, kas piedalās seminārā specifiskajām vajadzībām un interesēm, ja tādas kļūst redzamas, un jābūt atvērtam un jāveicina diskusija un viedokļu apmaiņa ar dalībniekiem sesijas laikā.

Citas prasmes, kas ideālā gadījumā būtu nepieciešamas pasniedzējiem un kas būtu jāapsver, ietver pasniedzēja valodas prasmes (ja semināri ir starptautiski), IT produktu pārzināšana: vismaz dažās mācību daļās būs nepieciešams izmantot tehnoloģijas (It-mācību sesijas, PowerPoint vai citi audio-vizuālie materiāli, e-mācību kurss, u.c.).

Mācīšanas metodes

Lekcijas veida prezentācija

Optimāla metode liela apjoma informācijas pasniegšanai ierobežotā laikposmā ir lekcijas veida prezentācijas plenārsesijā. Šī metode nodrošina pasniedzējam nepieciešamo laiku un elastības iespējas, lai strukturētu un pasniegtu sesijas saturu tā, kā pasniedzējs to uzskata par piemērotu.

Lekcijas laikā ir jāizmanto papildu materiāli, piemēram, satura kopsavilkumi un PowerPoint vai citi prezentācijas rīki. Tas ne tikai ļauj dalībniekiem labāk sekot līdzi prezentācijai, bet ir arī atsaucis dokumenti, ko var izmantot vēlāk, ja lietotāji vēlētos pārskatīt sesijā dzirdēto.

Viens no seminār mērķiem ir iepazīstināt dalībniekus ar esošajiem tiesību aktiem. Šajā kontekstā lekcijas laikā ir jāatsaucas uz materiāliem, kas iekļauti lietotāja pakā, un jāaicina dalībnieki izskatīt juridiskos dokumentus, meklēt attiecīgās normas un censties labāk izprast šo dokumentu struktūru un piemērojamību.

Viens no veidiem, kā uzsvērt sasaisti starp teoriju un praksi un labāk ilustrēt dažādu juridisko instrumentu piemērošanu, ir papildināt lekciju ar praktiskiem piemēriem. Pasniedzēji var arī veidot īsus uzdevumus vai jautājumus, piemēram, viktorīnas formātā, lūdzot dalībniekiem pārdomāt un apspriest tos pirms atbildēšanas. Tādējādi pasniedzēji ne tikai radītu dialoga atmosfēru grupā, bet arī novērtētu, vai jēdzieni ir pienācīgi izskaidroti.

Vienmēr ir jāparedz laiks apspriešanai vai J&A, lai dalībnieki varētu lūgt skaidrojumu vai papildu informāciju. Atkarībā no katras lekcijas satura un struktūras jautājumus var uzdot prezentācijas laikā vai sekojošajā apspriešanas sesijā, kur semināra vadītājs darbojas kā moderators.

Lai gan lekcijas veida prezentācijās galvenā loma ir pasniedzējam, arī dalībnieki ir jāiedrošina aktīvi piedalīties sesijās. Dalībnieki mācās ne tikai no mācību pasniegšanas, bet arī dzirdot jautājumu un problēmas, ar kādām viņi paši vēl nav saskārušies. Šī iemesla dēļ ir svarīgi visus semināra dalībniekus iedrošināt dalīties ar domām un idejām un papildināt saturu ar savu pieredzi, kā arī panākt, lai viņi jūtas ērti to darīt. Šis elements ir īpaši svarīgs starptautiskos semināros, kur dalībniekiem ir iespēja papildināt savas zināšanas ar informāciju par ES vides tiesību piemērošanu citās dalībvalstīs, mācoties vienam no otra.

Semināra kāzusi

Papildus informācijai par ES vispārīgiem aspektiem un regulējumam attiecībā uz vides tiesībām viens no mācību mērķiem ir arī sniegt dalībniekiem zināmu praktisko pieredzi, detalizēti aplūkojot attiecīgās lietas.

Lai vēl vairāk uzsvērtu jautājumus, kam pievēršama īpaša uzmanība, un ļautu dalībniekiem apgūt specifiskas prasmes, ir svarīgi nodrošināt piedalīšanos šajā mācību daļā. Šī iemesla dēļ katra tematiskā sadaļa tiks papildināta ar īpaši semināram sagatavotiem kāzusiem. Vēl viena šīs metodes priekšrocība ir tā, ka kāzusa risināšana ir interaktīvs mācīšanās veids. Pēc lekciju veida prezentāciju noklausīšanās vai attiecīgā konteksta materiāla izlasīšanas dalībnieki atzinīgi novērtēs pasniegšanas tehnikas maiņu.

- Grupās risināmi kāzusi

Semināra uzdevumu risināšanas laikā dalībniekiem būs iespēja izmantot prasmes un zināšanas, lai atrisinātu kāzus, kas saistīti ar i. ES vides principiem un vispārējiem ar vides jautājumiem saistītajiem tiesību aktiem, un ii. tiesnešu lomu, izskatot ES novērtēšanas procedūras.

Pasniedzējam ir jāsniedz dalībniekiem īsa ievada informācija par organizatoriskajiem aspektiem, kam plenārsesijas laikā seko jautājumu un atbilžu daļa: kādi jautājumi jāapspriež grupās, kādi rezultāti jācenšas sasniegt un kādi nodevumi jāprezentē plenārsesijā pēc apspriešanās.

Pēc tam dalībnieki ir jāsadala mazākās darba grupās un katrai no tām jāparedz darba telpa (atsevišķas vietas (*break-out rooms*) tiešsaistes platformās). Darbam mazākās grupās ir būtiskas priekšrocības dalībniekiem: iespēja koncentrēties uz kāzusu risināšanu ļauj padziļināt apgūtās zināšanas, izmantojot tās konkrētu lietu risināšanā. Tas ir pielīdzināts reālās dzīves situācijai un var veidot vērtīgu pieredzi turpmākajam darbam. Darba grupu formāts ļauj katram dalībniekam aktīvi iesaistīties debatēs un uzlabot savas komunikācijas prasmes.

Tā kā viens no šī vingrinājuma galvenajiem mērķiem ir viedokļu apmaiņa lietotāju starpā, ir svarīgi, lai semināra vadītājs sadalītu dalībniekus darba grupās, atbalstot šādu komunikāciju: starptautiskos semināros un ciktāl to atļauj dalībnieku darba valodas, darba grupās vajadzētu apvienot lietotājus no dažādām dalībvalstīm vai jurisdikcijām ar atšķirīgām juridiskajām tradīcijām. Ja semināru organizē kā nacionālo tiesnešu mācības, kopā var lūgt strādāt tiesnešiem no dažādām tiesām. Risinot kāzusu, šāda dažādība ļaus dalībniekiem gūt labāku ieskatu par to, kā jautājumus risinātu un kā piemērotu ES tiesību aktus citā valstī, citas juridiskās profesijas pārstāvji vai citā pilsētā vai tiesā.

➤ Tā kā semināriem, kuros īsteno šo mācību moduli, ir ieteikts izmantot divus kāzus, viens no veidiem dalībnieku komunikācijas veicināšanai būtu darba grupu sastāva maiņa katram uzdevumam.

Kāzusa ievada daļā pasniedzējs nosaka precīzu laika ierobežojumu katrai uzdevuma daļai. Atkarībā no pieejamā laikā pasniedzējam, kas koordinē katru uzdevumu, būs jāizlemj, vai visām

grupām jārisina visi kāzusi, vai dažādām grupām tiek iedalīti konkrēti kāzusi, lai nodrošinātu, ka lietotājiem ir iespēja padziļināti aplūkot visus jautājumus.

Pēc tam kad ir izveidotas darba grupas, dalībniekiem ir jāorganizējas savā starpā, jāizstrādā darba metode un jānosaka, kurš (kuri) grupas dalībnieks (-i) būs atbildīgi par diskusijas secinājumu ziņošanu citiem lietotājiem. Pasniedzējam, kas vada uzdevuma risināšanu, ir jābūt klāt un jāseko līdzi darbam visās grupās, piedāvājot padomu par laika plānošanu, esot sasniedzamam, lai sniegtu skaidrojumus un atbildētu uz jautājumiem, kā arī esot gatavam palīdzēt dalībniekiem, ja viņiem radušies būtiski sarežģījumi vai diskusija novirzās no tēmas un uzdevuma. Ja piedalās arī citu semināra tēmu pasniedzēji, arī viņi var iesaistīties izvēlētu mazāku grupu diskusijās, lai uzraudzītu apspriešanu un sniegtu palīdzību par šiem jautājumiem.

Kad visas grupas ir pabeigušas darbu, dalībniekiem ir jāatgriežas plenārsesijas telpā, lai apspriestu savus secinājumus. Tas ļaus salīdzināt kāzusu jautājumu risinājumus, smelties jaunas idejas no kolēģiem citās grupās un paplašināt izpratni par attiecīgo tēmu.

Lai panāktu šīs noslēdzošās diskusijas mērķus, ir svarīgi nodrošināt, lai uzstātos un sava darba rezultātus prezentētu visas grupas. Visefektīvāk būtu apspriest kāzus pa vienam, aicināt vienas no grupām runātāju prezentēt savus secinājumus un galvenos diskusijas jautājumus, un tad lūgt citu grupu dalībniekiem sniegt papildu komentārus, dalīties ar atšķirīgiem viedokļiem, u.c. Noslēgumā pasniedzējam ir jāapkopo galvenie diskusijā izvirzītie jautājumi un jāsniedz savs komentārs, lai dalībnieki varētu pārliecināties, vai viņi ir sekmīgi atrisinājuši kāzusu, vai risinājumam varētu būt vēl citi uzlabojumi.

▪ IT atbalstīta mācīšanās

IT atbalstīta mācīšanās var paaugstināt mācību efektivitāti un sniegt lietotājiem iespēju gūt praktisku pieredzi, izmantojot interneta piedāvātās iespējas attiecībā uz vides tiesībām kopumā. Tādējādi lietotājiem būs iespēja iepazīties ar dažādajām ES tīmekļa vietnēm šajā jomā (piemēram, E-Justice portāls, EJTN vietne, Eur-lex, Curia vietne, ECLI, u.c.), kur iespējams gūt papildu informāciju un padomus par seminārā iekļauto ES instrumentu piemērošanu. Efektīvi lietojot šīs

vietnes, dalībnieki aktīvi iemācīsies, kā atrast attiecīgos juridiskos tekstus un lietas un saņemt palīdzību praktisku problēmu risināšanā, ar ko viņi var saskarties, piemērojot ES tiesības šajā jomā.

Dokumenti

Dokumenti, kas jānodrošina mācību seminārā, ir lietotāja pakotnes saturā. Lietotāja pakotne ietver:

- Apkopotus e-mācību materiālus;
- Semināra lasāmvielu;
- Konteksta dokumentu komplektu;
- Semināra programmu;
- Dalībnieku sarakstu;
- Pasniedzēju/ runātāju sarakstu;
- Pasniedzēju CV;
- Runātāju materiālus;
- Novērtējuma veidlapu.

III. Lietotāja pakotne: dažādu mācību moduļa elementu funkcija

Ievads

Jēdziens "lietotāja pakotne" nozīmē visu materiālu kopumu, kas ir pieejams semināra dalībniekiem. Tie ir galvenokārt apkopoti e-mācību materiāli, mācību materiāli (saistītie izdrukātie juridiskie dokumenti, saites uz tiešsaistes juridisko instrumentu bibliogrāfijas avotiem par attiecīgo tēmu USB zibatmiņā, pasniedzēju materiāli un kāzusi), kā arī atbalsta dokumenti, piemēram, semināra programma, dalībnieku saraksts, semināra novērtējuma veidlapas, u.c.

Protams, semināra organizatori un pasniedzēji pēc saviem ieskatiem pieņem lēmumu par nodrošināto materiālu izmantošanu tā, kā uzskata to par piemērotu, un par papildu dokumentu pievienošanu, ja tas nepieciešams. Visi galvenie ES tiesību instrumenti, kas nepieciešami, lai nodrošinātu mācības par ievadu par ES vides tiesību aktiem, ir jau iekļauti lietotāja pakotnē, bet tā kā seminārus var strukturēt, pievērsties īpašiem jautājumiem, varētu būt izmantojami arī citi materiāli.

Materiālus iekļaušanai lietotāja pakotnē var un vajadzētu nodrošināt galvenokārt elektroniskā formātā, vai nu izmantojot USB zibatmiņu, vai padarot saturu pieejamu tiešsaistē un piešķirot piekļuvi visiem semināra dalībniekiem. Materiāli, uz ko regulāri jāatsaucas semināra laikā, vai kas varētu atvieglot sekošanu semināra norisei, ir jānodrošina izdrukātos formātā, lai tie būtu vieglāk izmantojami pasākuma laikā:

- Semināra programmu;
- Dalībnieku sarakstu;
- Pasniedzēju/ runātāju sarakstu;
- Pasniedzēju materiālus;
- Analizējamo tiesību aktu izdrukātus tekstus;
- Kāzus;
- Novērtējuma veidlapas.

- Pasniedzot materiālus, kas jāpievieno katrai sadaļai, ir jānodala "nepieciešamie materiāli", kas jāizsniedz izdrukas formātā, un "papildu materiāli", kas jāiekļauj elektroniskajā dokumentācijā.

E-mācīšanās

Mācību moduļa struktūra ir veidota tā, lai iekļautu e-mācīšanos kā metodoloģisku pieeju, ņemot vērā, ka tajā ir apkopoti iepriekš aprakstīto mācīšanas tehniku sniegtie ieguvumi ar elastību, ko nodrošina e-mācību materiāli, jo īpaši pandēmijas laikā, kad ir liegtas klātienēs tikšanās. Tā kā e-mācību materiāliem ir dažādas funkcijas un semināra dalībnieki tos var izmantot vairākos mācīšanās procesa posmos, ir svarīgi, lai tie būtu pieejami dažādās situācijās: pirms semināra, lai sagatavotos tikšanās, kamēr tā notiek, lai vislabāk izmantotu pieejamos materiālus ar pasniedzēju palīdzību, un pēc semināra kā atsauces materiālus, lai atrastu informāciju par ES vides tiesībām.

Šo mācību materiālu galvenā funkcija ir iepazīstināt lietotājus ar virkni juridisko tēmu attiecībā uz dažādiem ES vides tiesību aspektiem. Konkrēti, ES vides principi un tiesību akti par tēmām, kā piemēram, dabas aizsardzība, ietekmes uz vidi novērtējums, atbildība vides jomā, gaisa kvalitāte, tiesas pieejamība, atkritumu apsaimniekošana un ūdens kvalitāte (politikas konteksts, piemērošanas joma un struktūra), ar uzsvaru īpaši uz definīcijām, galvenajām īpašībām, galvenajiem izaicinājumiem, tiesu pieejamību un ES instrumentu izpildes nodrošināšanu kaitējuma videi novēršanai, kā arī jau notikušu kaitējuma videi situāciju risināšana.

Tas ietvers:

- Galvenie starptautiskie un ES juridiskie instrumenti, kā arī judikatūra, kas tiks analizēta semināra laikā un ar ko dalībnieki var iepazīties pirms semināra, kā arī atbilstoša viktorīna zināšanu pārbaudei. Mērķis nav aizstāt semināra sesijas par šīm tēmām, bet gan papildināt tās, nodrošinot, ka dalībniekiem ir vienāds pamata zināšanu līmenis pirms semināra un viņi var visproduktīvāk izmantot diskusijas, lai noskaidrotu neskaidros jautājumus semināru laikā.
- Piekļuve juridisko instrumentu bibliogrāfijai un citiem attiecīgiem avota materiāliem, ko dalībnieki var aplūkot jebkurā laikā.

- Piekļuve mācību moduļa pārējās daļas e-mācīšanās versijai ir jānodrošina pēc semināra, lai dalībnieki to varētu izmantot zināšanu atkārtošanai un dalīties ar to ar saviem kolēģiem, pievienojot to semināra mācību mācību materiāliem.

Pēc tam kad ir izvēlēti dalībnieki, viņiem ir jāsaņem informācija, kā piekļūt e-mācīšanās materiāliem, kā arī viņi ir jāaicina iepazīties ar šo saturu 7-10 dienas pirms semināra. Tādējādi viņiem būs iespēja atkārtot vai iegūt pamata zināšanas un būt labāk sagatavotiem semināra programmai.

Konteksta informācija

Lielu daļu mācību materiālu satura veido juridiskie teksti: starptautiskās konvencijas, nolīgumu panti, regulas, direktīvas, Eiropas Savienības tiesas judikatūra, u.c. Elektroniskajā dokumentācijā ir jāiekļauj visaptverošs visu konteksta dokumentu kopums, ko var izmantot atsaucei pēc semināra. Visticamāk dalībnieki pārskatīs šos tekstus, lai atsauktu atmiņā dzirdēto, atrastu konkrētu normu vai spriedumu un meklētu norādes vai idejas, saskaroties ar attiecīgo lietu vēlāk. Šis formāts var arī palīdzēt viegli izplatīt šos materiālus, un semināra dalībnieki var tos nodot citiem saviem kolēģiem.

Vēl pie juridiskajiem tekstiem kā konteksta materiāli ir jāpievieno saites uz tiešsaistes datu bāzēm, piemēram, e-justice portāls, eur-lex, Curia, ECLI un citām līdzīgām vietnēm.

➤ Priekšlikumi par to, kā dus specifiskus materiālus iekļaut šajā lietotāja pakas daļā, ir norādīti katras semināra sesijas analīzes d) punktā.

Materiāli ir jānodrošina semināra valodā. Organizējot starptautiskus seminārus, var iekļaut saites uz ES datu bāzēm (piemēram, <http://eur-lex.europa.eu/> vai <http://curia.europa.eu/>), lai lietotāji varētu piekļūt ES juridiskajiem tekstiem pašu izvēlētajā valodā. Papildus šo atsauču iekļaušanai elektroniskajā dokumentācijā ir ieteicams sniegt arī atsevišķus dokumentus, kas ir būtiski semināra laikā, izdrukātā formātā. Ātra normu atrašana, juridiskā instrumenta struktūras pieejamība, piezīmju veikšana, u.c. var palīdzēt lietotājiem labāk sekot līdzi mācībām un iepazīties ar apspriestajiem juridiskajiem instrumentiem.

Semināra uzdevuma materiāli

Semināram, ar kura palīdzību īsteno mācību moduli par "Ievadu par ES vides tiesību aktiem", tiek piedāvāti divi semināra uzdevumi. Abi ir strukturēti kā kāzusi. Semināra laikā dalībniekiem ir jānodrošina sagatavošanās materiāli par semināra kāzusi, piemēram, apspriežamo kāzusu uzdevumi vai papildu juridiskie teksti, kas būs nepieciešami kāzusu atrisināšanai.

Pasniedzēju materiāli

Papildus konteksta dokumentiem, katru reizi organizējot semināru "Ievads par ES vides tiesību aktiem", iesaistītajiem pasniedzējiem ir jālūdz sagatavot pašiem savus atbalsta materiālus PowerPoint prezentācijas formātā, plānus, piezīmes vai lekciju pilnus tekstus. Pasniedzējiem ir jāvar pēc saviem ieskatiem izvēlēties materiālus, kas atbalsta viņu prezentācijas. Galvenais mērķis būtu palīdzēt lietotājiem, kas piedalās seminārā, labāk sekot līdzi prezentācijai, un šī iemesla dēļ īpaši ir jākoncentrējas uz skaidras struktūras nodrošināšanu.

Pasniedzējiem var arī ieteikt sagatavot izvērtu skaitu slaidu, atstājot laiku jautājumu un atbilžu sesijai prezentācijas laikā vai gadījumiem, ja izvērsas neplānota diskusija.

Pasniedzēju materiālus var izmantot arī kā atsauces dokumentus, lai noteiktu galvenos jautājuma punktus.

Runātāju materiālus arī iekļauj lietotāju pakā. Tie ir jāiekļauj dokumentācijas pakā arī izdrukātā formātā.

- Vienmēr ir ieteicams sagatavot rakstiskus lekciju atbalsta materiālus, un šī iemesla dēļ tie vienmēr ir minēti sadaļā "nepieciešamie dokumenti". Īpaši tas attiecas uz PowerPoint prezentāciju, kas atspoguļo attiecīgās sesijas plānu un ļauj dalībniekiem labāk izprast struktūru un sekot līdzi lekcijai.

Papildu dokumenti

Papildus mācību materiāliem dalībniekiem ir jānodrošina vairāki dokumenti, kas atbalsta semināra norisi. Tie būs nepieciešami izmantošanai semināra laikā.

Semināra programmas gala versija ir jānodrošina mācību sākumā, lai dalībnieki varētu attiecīgi plānot savu dalību un labāk izprastu mācību procesu. Ir jānodrošina arī pilns dalībnieku saraksts, tādējādi atvieglojot mijiedarbību lietotāju, kas piedalās seminārā, starpā. Turklāt, iekļaujot noteiktu kontaktinformāciju (amatu un pasta adresi), dalībniekiem tiek dota iespēju uzturēt kontaktus arī pēc semināra. Noslēgumā, lai nodrošinātu tūlītēju semināra novērtējumu, dalībniekiem ir jāizdala anketa, lūdzot sniegt atgriezenisko saiti par semināra saturu, organizāciju un kopējo organizāciju.

IV. Semināra organizēšana un īstenošana: struktūra, saturs un metodoloģija

Mācību modulim "Ievads par ES vides tiesību aktiem - uzsvars un nacionālo tiesnešu un prokuroru lomu" un saistītajiem īstenošanas semināriem tiek piedāvāta struktūra, kas balstīta uz tematiskajām sadaļām. Katrā tematiskajā sadaļā tiks likts uzsvars uz konkrētu ES tiesību tēmu šajā jomā. Tāpēc katrs īstenošanas seminārs sastāvēs no vairākām sadaļām, nodrošinot teorētisko un praktisko elementu mijiedarbību. Par galīgo struktūras variantu ir jālemj, ņemot vērā lietotāju iepriekšējo zināšanu līmeni un mācību prioritātes. Papildinot ar atklāšanas un noslēguma sadaļām, kas nepieciešamas pedagogiskiem un organizatoriskiem mērķiem, īstenošanas seminār var veidot no 4 sesijām, kas katra ilgst pusi dienas (18 h), atbilstoši šeit norādītajam:

- 1. sadaļa ES rīku komplekts nacionālajiem tiesnešiem un prokuroriem - koncentrējoties uz sākotnējo atsauci uz interpretāciju un spēkā esamību
- 2. sadaļa ES vides tiesību principi
- 3. sadaļa Kāzuss par ES vides principiem
- 4. sadaļa ES dabas aizsardzības tiesību akti
- 5. sadaļa ES ietekmes uz vidi novērtējuma tiesību akti
- 6. sadaļa IVN direktīva un novērtējuma prasības, pamatojoties uz ES materiālajām tiesībām
- 7. sadaļa Kāzuss par tiesnešu lomu ES novērtēšanas procedūru jautājumos
- 8. sadaļa Piekļuve tiesai vides jautājumos
- 9. sadaļa Tiesību akti par gaisa kvalitāti
- 10. sadaļa ES Atkritumu apsaimniekošanas tiesību akti un politika
- 11. sadaļa ES tiesību akti par ūdens kvalitāti
- 12. sadaļa Noslēguma sesija - semināra novērtējums

Atmosfēras radīšana

Īss satura apraksts

Seminārs vienmēr jāsāk ar sasveicināšanos ar dalībniekiem un īsu ievadu un skaidrojumu par programmas saturu un semināra organizāciju un gaitu.

Vispārīgie mērķi

Šīs pirmās sesijas galvenais mērķis ir iepazīstināt pasniedzējus un dalībniekus seminārā, radīt mācību atmosfēru, atgādinot par mācību kursa struktūru, un aicināt visus aktīvi iesaistīties un līdzdarboties kursa norisē.

Specifiskie mācību aspekti

Iepazīstināšana ar semināra organizatoriem

Iepazīstināšanas sesija ir jāizmanto, lai iepazīstinātu ar semināra mācību vadītāju, kas ir atbildīgs par sekmīgu programmas satura realizāciju, prezentāciju vadīšanu, jautājumu un atbilžu sesiju vadīšanu, praktisko vingrinājumu organizēšanu un realizāciju, un dažādu citu jautājumu risināšanu visa semināra laikā. Mācību vadītājam var palīdzēt semināra tiesnešu mācību konsultants, kas ideālā gadījumā ir jomas eksperts (tiesnesis, praktizējošs jurists vai akadēmisko aprindu pārstāvis) un kas parasti ir iesaistīts semināra materiālu gatavošanā no paša sākuma (programmas struktūras veidošana, katras prezentācijas satura un aplūkojamo praktisko uzdevumu satura organizēšana, visu sagatavoto prezentāciju pārbaude, lai pārliecinātos, ka materiāli neatkārtojas, kā arī palīdzība semināra īstenošanā, ja nepieciešams).

Iepazīstināšana ar dalībniekiem un pasniedzējiem

Atklāšanas sesija ir jāizmanto, arī lai ļautu dalībniekiem iepazīstināt ar sevi, pastāstīt par savu valsts līmeņa un profesionālo pieredzi un to, ko viņi sagaida no šī semināra. Tādējādi lietotāji iepazīsies ar grupu, kam vajadzētu veicināt aktīvu līdzdalību turpmākajās sesijās, un viņiem arī būs iespēja labāk uzzināt par citu kolēģu pieredzi. Var būt ļoti svarīgi un vērtīgi iepazīstināt pasniedzējus un dalībniekus ar seminārā pārstāvētajām valstīm un profesionālajām grupām, lai

nodrošinātu efektīvu informācijas un pieredzes apmaiņu. Iespēja uzzināt par dalībnieku pieredzi, ar kādu viņi ieradušies seminārā, un to, ko viņi vēlas sasniegt, piedaloties seminārā, var palīdzēt semināra vadītājam labāk pielāgot programmu, lai apmierinātu dalībnieku vajadzības, uzsverot īpašus punktus, mainot dažādām sesijām paredzēto laiku, u.c.

- To var panākt, aicinot dalībniekus uzdot galveno jautājumu, ko viņi vēlētos apspriest seminārā, vai norādīt, kurš no punktiem lika viņiem pieteikties dalībai seminārā.

Semināra programmas prezentācija

Semināra sākumā ir jāparedz prezentācijas par programmu, tvērumu un mērķiem. Tiks sniegta norāde par to, kam pievērsta galvenā uzmanība katrā sadaļā, un uzsvērts, kāda līdzdarbošanās katrā programmas daļā tiek sagaidīta no dalībniekiem. Ir svarīgi, lai lietotāji izprastu katras sadaļas mērķi un semināra programmas struktūru, lai varētu labāk sekot līdzi diskusijām un nepalaist garām iespēju uzdot jautājumus vai noskaidrot neskaidros jautājumus.

Mācību materiālu prezentācija

Sākuma sadaļā ir arī iespēja prezentēt materiālus, kas iekļauti lietotāja pakā, un izskaidrot tās funkciju, lai lietotāji varētu to izmantot semināra laikā. Ir jāiepazīstina ar elektronisko dokumentu saturu (visi saistītie juridiskie teksti, saites uz tiešsaistes avotiem, ierosinātie kāzusa risinājumi, u.c.) un jāsniedz skaidrojums par dokumentiem, kas dalībniekiem būs pieejami atsaucei semināra laikā (piem., pasniedzēju prezentācijas un plāni, galvenie juridiskie teksti, kāzusi semināra uzdevumiem, dokumenti, piemēram, dalībnieku saraksts, semināra novērtēšanas rīki, u.c.)

Prezentācija par semināra organizatoriskajiem aspektiem

Pēc tam tiks prezentēti visi semināra organizatoriskie aspekti. Klātienēs semināros tiks norādītas vietas, platformas un rīki, kas tiks izmantoti semināra laikā dažādām sesijām, uzdevumiem un pusdienu un kafijas pārtraukumiem, kā arī sniegta informācija par organizētajām pusdienām un nodrošinātajām vakariņām. Tiešsaistes semināros ir jāpastāsta par tīklošanās sesijām, kā arī virtuālo sociālo programmu. Ir svarīgi nodrošināt, lai lietotājiem tiktu atgādināts un varētu izmantot visus veiktos pasākumus, lai atvieglotu dalību seminārā, kā arī kopīgās aktivitātes, kas ļauj kontaktēties ar pasniedzējiem un citiem dalībniekiem mazāk formālā gaisotnē.

Metodoloģija

Kamēr dalībnieki ir plenārsesijā, visi tiek aicināti iepazīstināt ar sevi. Ar semināra programmu iepazīstina semināra mācību vadītājs.

Pēc sasveicināšanās ar dalībniekiem un pasniedzējiem viņiem tiek dota iespēja iepazīstināt ar sevi un izteikties, ko viņi sagaida no šī semināra. Tas uzlabos atmosfēru seminārā no paša sākuma, kas ir ļoti svarīgi sekmīgai semināra norisei. Dalībnieki aktīvāk iesaistīsies seminārā, ja zinās, no kurienes ir citi semināri dalībnieki.

Tiks pastāstīts arī par semināra plānu un uzdevumiem. Šajā ievada daļā būs informācija gan par programmu, gan loģistiku.

Ilgums

Sākuma sesijai paredzētais laiks būs atkarīgs no semināra dalībnieku skaita. Ņemot vērā, ka seminārā optimāli būtu piedalīties 20 līdz 30 dalībniekiem, ievada sesijas ilgums varētu būt aptuveni 30 minūtes, lai būtu pietiekami daudz laika pasniedzējiem un dalībniekiem iepazīstināt ar sevi un sniegt visu nepieciešamo informāciju par pasākumu.

Dokumentācija

Nepieciešamie materiāli (kas jānodrošina kā izdrukas šīs sesijas laikā):

01	Semināra programmas gala versija
02	Pasniedzēju saraksts
03	Pasniedzēju CV
04	Dalībnieku saraksts

Šajā sadaļā mācību vadītājam ir jāparāda visa lietotāju materiālu paka, tostarp elektroniskā dokumentācija, lai informētu dalībniekus par dažādajiem pakā iekļautajiem materiāliem.

Pasniedzēja profils

Atklāšanas sesija norisinās plenārsesijas ietvaros, un to koordinē mācību vadītājs, persona, kas ir atbildīga par semināra norisi vai tiesnešu mācību konsultants. Papildu ieguvums būtu piešķirt "semināra vadītāja" lomu personai, kas atbildīga par semināra organizēšanu. Šis cilvēks būtu piemērotākais, lai pastāstītu par programmas struktūru un galvenajiem mērķiem, ņemot vērā pieņemtos lēmumus un piešķirto prioritāti noteiktiem mācību aspektiem.

1. sadaļa ES rīku komplekts nacionālajiem tiesnešiem un prokuroriem - koncentrējoties uz sākotnējo atsauci uz interpretāciju un spēkā esamību

Īss satura apraksts un vispārējie mērķi

Prezentācijas mērķis ir izveidot kontekstu tēmas pasniegšanai. Pirmkārt, uzsvars tiek likts uz instrumentiem un rīkiem, kas ir pieejami nacionālajiem tiesnešiem un prokuroriem, pamatojoties uz ES tiesībām. Otrkārt, šīs sadaļas svarīgs uzdevums ir uzsākt domu un pieredzes par ES vides tiesībām apmaiņu, ņemot vērā tiesību praktiķu dažādās pieredzes (kolēģu apspriešanās). Īsumā aplūkojamie jautājumi: nacionālā tiesneša loma, piekļuve tiesai; sākotnējā atsauce (interpretācija/spēkā esamība), ES tiesību prioritāte, Vienlīdzības un efektivitātes principi.

Specifiskie mācību aspekti

- Vispārīgie juridiskie aspekti attiecībā uz ES tiesību aktu piemērošanu, ko veic nacionālie tiesneši un prokurori.
- Dabas aizsardzība
- Nacionālā tiesneša loma
- Piekļuve tiesai
- Sākotnējā atsauce
- ES tiesību prioritāte
- Vienlīdzības un efektivitātes principi

Metodoloģija

Šī sadaļa ir jāpasniedz kā lekcijas tipa prezentācija plenārsesijā, pat ja tā notiek tiešsaistē. Šīs sadaļas jautājumu loks ir plašs, taču cenšoties nepārsniegt to apjomu, kāds ir nepieciešams nacionālajiem tiesnešiem. Dalībniekiem būs pietiekami daudz laika, lai uzdotu jautājumus vai apspriestu neskaidros punktus un dalītos ar savu pieredzi pēc citām prezentācijām. Tāpēc šai ievada sadaļai ir jābūt pēc iespējas skaidrai, un tajā nedrīkst izlaist galvenos punktus, kas pēc tam tiks apspriesti detalizētāk.

Laika plāns

Šai sadaļai ir jāparedz aptuveni 75 min.

Dokumentācija

Nepieciešamie materiāli (kas jānodrošina kā izdrukas šīs sesijas laikā):

01	PowerPoint prezentācija: ES rīku komplekts nacionālajiem tiesnešiem un prokuroriem
02	LES pilns teksts
03	LESD pilns teksts
04	Orhūsas konvencijas pilns teksts

Papildu materiāli (jāpievieno elektroniskajā dokumentācijā - USB zibatmiņā)

	ES tiesību akti un judikatūra
01	Putnu direktīva (Direktīva 2009/147/EK par savvaļas putnu aizsardzību)
02	Dzīvotņu direktīva
03	Ūdens ietvardirektīva
04	Ieteikumi valstu tiesām par prejudiciālās tiesvedības ierosināšanu 2018/C 257/01
05	Komisijas paziņojums par tiesu pieejamību vides lietās (2017/C 275/01), 2017. gada 28. aprīlī
06	Lieta C-240/09 "Slovākijas brūnais lācis / LZ(I)"
07	EST lieta C-243/15 "Slovākijas brūnais lācis II"
08	Lieta C-664/15 „Protekt”

10	Costa/Enel lieta
12	Lieta C-416/10, EST ģA Kokott

Pasniedzēja profils

Ideālais runātājs būtu tiesnesis ar lietu pieredzi Eiropas vides tiesībās.

2. sadaļa ES vides tiesību principi

Īss satura apraksts un vispārējie mērķi

Šī sadaļa ir īpaši svarīga, jo aplūko Eiropas vides tiesību principus. Pirmkārt, prezentācijā tika aplūkota principu darbības joma un loma diskusijas par ilgtspējīgas attīstības vēsturiskās virzības starptautiskajās tiesības kontekstā. Tad tiks iepazīstināts ar šādu principu saturu: ilgtspējīga attīstība, integrācija, prevencija, piesardzības, kaitējuma novēršana avotā, piesārņotājs maksā.

Specifiskie mācību aspekti

- Vides principi Eiropas tiesībās
- Vides tiesību principu nozīmīgus un darbības joma
- Ilgtspējīgas attīstības definīcija
- Ilgtspējīga attīstība starptautiskajos instrumentos

Metodoloģija

Šī sadaļa ir jāpasniedz kā lekcijas tipa prezentācija plenārsesijā, pat ja tā notiek tiešsaistē, aicinot uzdot jautājumus un diskutēt.

Laika plāns

Šai sadaļai ir jāparedz aptuveni 60 min.

Dokumentācija

Nepieciešamie materiāli (kas jānodrošina kā izdrukas šīs sesijas laikā):

01	PowerPoint prezentācija: Eiropas vides tiesību principi
----	---

Papildu materiāli (jāpievieno elektroniskajā dokumentācijā - USB zibatmiņā)

	ES tiesību akti un judikatūra
01	LESD pilns teksts

02	LES pilns teksts
03	Lieta C-585/10 Møller
04	Lieta C-201/02 Wells
05	Lieta C--752/18 – Deutsche Umwelthilfe
06	ICJ, Gabcikovo-Nagymaros lieta, Ungārija pret Slovākiju (1997)
07	Lieta C-243/15 Lesoochranárske zoskupenie VLK
08	Lieta C-358/14 Polija pret Parlamentu un Padomi
09	Lieta C-491/01 British American Tobacco un Imperial Tobacco
10	Lieta C-534/13 Fipa Group un citi
11	Lieta C-335/16 - VG Čistoća
12	Lieta C-2/90 – Komisija pret Beļģiju
13	Trail Smelter šķīrējtiesa, ASV pret Kanādu, 1941
14	ICJ Pulp Mills lieta (2010)

Pasniedzēja profils

Ideālais runātājs būtu Eiropas vides tiesību pasniedzējs vai profesionālis ar attiecīgām zināšanām un pieredzi Eiropas kontekstā.

3. sadaļa Kāzuss par ES vides principiem

Īss satura apraksts un vispārējie mērķi

Šajā sadaļā būs kāzuss par vides principiem. Tas ir izdomāts kāzuss, kas palīdzēs dalībniekiem izprast un apspriest dažādus aspektus par vides principu lomu un funkciju. Principu īstenošana un saturs tiks aplūkots dabas aizsardzības lietu kontekstā.

Specifiskie mācību aspekti

- Principu loma un funkcija
- Principu saturs - uzmanības koncentrēšana uz piesardzības principu
- Saikne ar materiālajām ES vides tiesībām

Metodoloģija

Pasniedzējs iepazīstinās ar kāzusu, izceļot galvenos faktus. Pēc ievada prezentācijas dalībniekus sadalīs grupās par 6-9 cilvēkiem. Grupas apspriedīs kāzusu, pamatojoties uz ES tiesībām un nacionālajām (procesuālajām) tiesībām. Pēc apspriešanās grupās dalībnieki atgriezīsies plenārsesijā. No katras grupas būs viens pārstāvis, kas informēs par grupas apspriedes rezultātiem, un pasniedzējs komentēs izdarītos secinājumus.

Laika plāns

Ievaddaļa par kāzusu aizņems 15 minūtes, pēc tam dalībnieki sadalīsies grupās. Kāzusa apspriešana aizņems 35-45 minūtes, pēc tam apspriešana plenārsesijā kopā ar komentāriem aizņems vēl 30 minūtes.

Dokumentācija

Nepieciešamie materiāli (kas jānodrošina kā izdrukās šīs sesijas laikā):

01	Kāzuss/ uzdevuma teksts
----	-------------------------

02	PowerPoint: Kāzusa risinājums
----	-------------------------------

Pasniedzēja profils

Pastāvīgas tiesnešu mācības par šo tēmu var būt sekmīgākas, ja tās vada kolēģis ar tādu pašu profesionālo pieredzi ("runājot vienā valodā"). Tāpēc ideālais runātājs būtu tiesnesis ar pieredzi administratīvajā tiesā vai pieredzējis jurists vides tiesību jomā.

4. sadaļa ES dabas aizsardzības tiesību akti

Īss satura apraksts un vispārējie mērķi

Šajā sadaļā galvenā uzmanība pievērsta iepazīstināšanai ar ES dabas aizsardzības tiesībām. Pirmkārt, īsumā tiek paskaidrots, kāpēc ES pasliktinās dabas stāvoklis. Otrkārt, tiek sniegta informācija par vēsturisko kontekstu un šāda veida tiesību aktu institucionālo kontekstu. Īpaši tiek apspriesta gan Dzīvotņu direktīva, gan Putnu direktīva. Prezēntācijā aplūkoti arī daži atbilstības aspekti un izaicinājumi, lai praksē īstenotu ES dabas tiesības. Tiek aplūkoti arī īstenošanas valsts līmenī izaicinājumi, tostarp sadarbības aspekti.

Specifiskie mācību aspekti/ jautājumi kāzusa risināšanai

- Dabas statuss Eiropā
- Dabas tiesību aktu Eiropā fona un konteksta informācija
- Dzīvotņu direktīva
- Putnu direktīva

Metodoloģija

Šī sadaļa ir jāpasniedz kā lekcijas tipa prezentācija plenārsesijā, pat ja tā notiek tiešsaistē, aicinot uzdot jautājumus un diskutēt.

Laika plāns

Šai sadaļai ir jāparedz aptuveni 75 min.

Dokumentācija

Nepieciešamie materiāli (kas jānodrošina kā izdrukas šīs sesijas laikā):

01	PowerPoint prezentācija: ES dabas aizsardzības tiesības: ievads
----	---

02	Dzīvotņu direktīvas pilns teksts
03	Putnu direktīvas pilns teksts

Papildu materiāli (jāpievieno elektroniskajā dokumentācijā - USB zibatmiņā)

	ES un dalībvalstu judikatūra
01	LESD pilns teksts
02	Padomes Direktīva 92/43/EEK
03	Natura 2000
04	Lappel Bank C 44/95
05	COM v DE C 57/89
06	First Corporate Shipping C 371/98
07	Dragaggi C 117/03
08	nr. DE C 244/05
09	Cascina Tre Pini C 301/12
10	Komisija pret Spāniju C 355/90
11	COM v. NL C 3/96
12	COM v. AT C 508/04
13	Hoekschewaards C 281/16
14	COM v UK C 6/04
15	Waddenzee C 127/02

16	Grüne Liga Sachsen C 399/14
17	COM v Īrija pārganišana C 117/00
18	COM v IT koku nociršana C 304/05
19	COM v. IT industriālie un n/īp. Attīstības projekti C 388/05
20	COM v. Spānija atvērtā tipa raktuves (esošo darbību ietekme uz brūniem) C 404/09
21	COM v FR vispārējs nosacījums ka konkrētas darbības (t.sk. medības) neietekmē C 241/08
22	Coöperatie Mobilisation for the Environment UA slāpekļa nogulsnešanās C 293/17 & C 294/17
23	VLK II C 243/15
24	Waddenzee C 127/02
25	Castro Verde C 239/04
26	Sweetman C 258/11
27	Pleanala C 254/19
28	Białowieża Forest C 441/17
29	Briels C 521/12
30	Saeftinghe C 387/15 & C 388/15
31	Grace & Sweetman C 164/17
33	Solvay C 182/10

34	Inter Environnement Wallonie C 411/17
35	Eiropas kāmis, Īrija, «atpūtas vietas» C 447/19
36	COM v FIN C 342/05
37	Tapiola C 674/17
38	ROM C 88/19

Pasniedzēja profils

Ideālais runātājs būtu tiesnesis vai pasniedzējs ar atbilstošām zināšanām un pieredzi dabas aizsardzības tiesību aktu jomā.

5. sadaļa ES ietekmes uz vidi novērtējuma tiesību akti

Īss satura apraksts un vispārējie mērķi

Šīs sadaļas mērķis ir izskaidrot ES ietekmes uz vidi novērtējuma (IVN) tiesību aktus, koncentrējot uzmanību uz nacionālo tiesnešu un prokuroru lomu. Noslēgumā ir pastāstīts par šīs tēmas vēsturisko attīstību un kontekstu, tostarp sniegts pārskats par IVN direktīvu, SVN direktīvu, Orhūsas konvenciju, Espo konvenciju, Rūpniecisko emisiju direktīvu un Dzīvotņu direktīvu. Pēc tam ir aprakstīta IVN darbības jomas un sabiedrības līdzdalības aspekti, kā arī tiesu pieejamība. Lai sniegtu praktiskāku pieeju, ir minētas un apspriestas vairākas EST lietas.

Specifiskie mācību aspekti

- IVN direktīva
- SVN direktīva
- Orhūsas konvencija
- Espo konvencija
- IV direktīva
- Dzīvotņu direktīva

Metodoloģija

Šī sadaļa ir jāpasniedz kā lekcijas tipa prezentācija plenārsesijā, pat ja tā notiek tiešsaistē. Secību, kādā aplūkojamās dažādās šīs sadaļas tēmas, nosaka pasniedzējs.

Laika plāns

Šai sadaļai ir jāparedz aptuveni 75 min.

Dokumentācija

Nepieciešamie materiāli (kas jānodrošina šīs sesijas laikā):

01	PowerPoint prezentācija: ES ietekmes uz vidi novērtējuma tiesību akti
02	IVN direktīvas pilns teksts
03	SVN direktīvas pilns teksts

Papildu materiāli (jāpievieno elektroniskajā dokumentācijā - USB zibatmiņā)

	Attiecīgie starptautiskie un Eiropas dokumenti un judikatūra
01	Orhūsas konvencijas pilns teksts
02	Espo konvencijas pilns teksts
03	IV direktīvas pilns teksts
04	Dzīvotņu direktīvas pilns teksts
05	Direktīvas 2011/92/ES par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu ar grozījumiem, kas izdarīti ar direktīvu 2014/52/ES, pilns teksts
06	Padomes Direktīvas 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību pilns teksts
07	Direktīvas 2010/75/EK par rūpnieciskajām emisijām pilns teksts
08	Konsoliditētā direktīva 85/337/EEK par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu
09	Direktīva 96/61/EK par integrēto piesārņojuma novēršanu un kontroli
10	EST lieta Lesoochranárske zoskupenie VLK (C 243/15)

11	EST lieta Briseles lidosta Hoofdstedelijk Gewest un citi (C-275/09)
12	EST lieta Pro-Braine un citi (C-121/11, EU)
13	EST lieta Inter-Environnement Wallonie un Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen (C-411/17)
14	EST lieta C-535/18
15	EST lieta C-244/12
16	EST lieta C-461/17
17	EST lieta C-75/08
18	EST lieta C-404/09
19	EST lieta C-280/18
20	EST lieta C-72/12
21	EST lieta C-196/16
22	EST lieta C-197/16
23	EST lieta C-261/18
24	EST lieta C-115/09
25	EST lieta C-570/13
26	EST lieta C-24/19

Pasniedzēja profils

Ideālais runātājs būtu Eiropas un/ vai starptautisko vides tiesību pasniedzējs vai profesionālis ar attiecīgām zināšanām un pieredzi ES vides novērtēšanas procedūru jomā.

6. sadaļa IVN direktīva un novērtējuma prasības, pamatojoties uz ES materiālajām tiesībām

Īss satura apraksts un vispārējie mērķi

Šīs prezentācijas mērķis ir prezentēt IVN direktīvu un atsevišķus tās aspektus, koncentrējot uzmanību uz novērtēšanas prasībām, pamatojoties uz ES materiālo tiesību normām. Pirmkārt, ir aplūkota nepieciešamība koordinēt/ standartizēt dažādus vides novērtējuma veidus saskaņā ar ES tiesībām, ņemot vērā, ka tie ietver dažādus elementus. Tam seko pieejas, lai izprastu un (efektīvi) īstenotu konkrētas ES direktīvas. Sadaļas noslēgumā ir analizētas sinerģijas starp IVN direktīvu un šeit norādītajām ES vides direktīvām: Padomes Direktīva 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (Dzīvotņu direktīva); Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/60/EK, ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā (Ūdens ietvardirektīva vai ŪID); un Direktīva 2010/75/ES par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole) (Rūpniecisko emisiju direktīva vai RED).

Specifiskie mācību aspekti

- Vispārīga informācija par IVN direktīvu
 - Uz ko attiecas IVN direktīva
 - Kas jāievēro šajos projektos
 - Kad tā jāpiemēro
 - Kāda ir direktīvas darbības joma
 - IVN procedūra
 - Sabiedrības līdzdalība
- Vispārīga informācija par SVN direktīvu
- SVN direktīvas principi
- Dzīvotņu direktīva
- Ūdens ietvardirektīva
 - Vispārīgās iezīmes
 - Vides novērtējums ŪID ietvaros
- RED direktīva

- Mērķi
- Integrēta pieeja
- Sabiedrības līdzdalība
- Sinerģijas direktīvu starpā: IVN, SVN, ŪID, Dzīvotnes un RED

Metodoloģija

Šī sadaļa ir jāpasniedz kā lekcijas tipa prezentācija plenārsesijā, pat ja tā notiek tiešsaistē. Sekojošajā apspriešanā kā moderators darbojas vai nu pasniedzējs, vai pasākuma vadītājs.

Laika plāns

Šai sadaļai ir jāparedz aptuveni 60 min.

Dokumentācija

Nepieciešamie materiāli (kas jānodrošina kā izdrukas šīs sesijas laikā):

01	PowerPoint prezentācija: IVN direktīva un novērtējuma prasības, pamatojoties uz ES materiālajām tiesībām
02	IVN direktīvas 2011/92/EK, kas grozīta ar 2014/52/ES, pilns teksts
03	SVN direktīvas (Direktīva 2001/42/EK) pilns teksts
04	Dzīvotņu direktīvas (Padomes Direktīva 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību) pilns teksts
05	Ūdens ietvardirektīvas - ŪID (Direktīva 2000/60/EK, ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā) pilns teksts
06	Rūpniecisko emisiju direktīvas - RED (Direktīva 2010/75/ES par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole)) pilns teksts

Papildu materiāli (jāpievieno elektroniskajā dokumentācijā - USB zibatmiņā)

	Attiecīgie Eiropas dokumenti un judikatūra
01	Atkritumu ietvardirektīvas ((ES) 2018/851, ar kuru groza Direktīvu 2008/98/EK par atkritumiem) pilns teksts
02	Lieta C-295/10 - Valčiukienē un citi
03	Lieta C-243/15 - Lesoochranárske zoskupenie II

Pasniedzēja profils

Ideālais runātājs būtu tiesnesis, prokurors vai pasniedzējs ar atbilstošām zināšanām un pieredzi attiecīgo direktīvu jomā.

7. sadaļa Kāzuss par tiesnešu lomu ES novērtēšanas procedūru jautājumos

Īss satura apraksts un vispārējie mērķi

Šajā sadaļā kāzuss par tiesnešu lomu ES novērtēšanas procedūru jautājumos. Tas ir izdomāts kāzuss, kas palīdzēs dalībniekiem izprast un apspriest dažādus šīs tēmas aspektus.

Specifiskie mācību aspekti

- Analizēt lietas pieņemamību
- Noteikt pilsētas plāna būtiskos aspektus, ievērojot līdz šim apgūtās materiālās Eiropas tiesības.

Metodoloģija

Pasniedzējs iepazīstinās ar kāzusu, izceļot galvenos faktus. Pēc ievada prezentācijas dalībniekus sadalīs grupās par 6-9 cilvēkiem. Grupas apspriedīs kāzusu, pamatojoties uz ES tiesībām un nacionālajām (procesuālajām) tiesībām. Pēc apspriešanās grupās dalībnieki atgriezīsies plenārsesijā. No katras grupas būs viens pārstāvis, kas informēs par grupas apspriedes rezultātiem, un pasniedzējs komentēs izdarītos secinājumus.

Laika plāns

Ievaddaļa par kāzusu aizņems 15 minūtes, pēc tam dalībnieki sadalīsies grupās. Kāzusa apspriešana aizņems 35-45 minūtes, pēc tam apspriešana plenārsesijā kopā ar komentāriem aizņems vēl 30 minūtes.

Dokumentācija

Nepieciešamie materiāli (kas jānodrošina kā izdrukās šīs sesijas laikā):

01	Kāzuss/ uzdevuma teksts
-----------	-------------------------

02	PowerPoint: Kāzusa risinājums
----	-------------------------------

Pasniedzēja profils

Pastāvīgas tiesnešu mācības par šo tēmu var būt sekmīgākas, ja tās vada kolēģis ar tādu pašu profesionālo pieredzi ("runājot vienā valodā"). Tāpēc ideālais runātājs būtu administratīvais tiesnesis vai pieredzējis jurists vides tiesību jomā.

8. sadaļa Piekļuve tiesai vides jautājumos

Īss satura apraksts un vispārējie mērķi

Šīs prezentācijas mērķis ir sniegt pārskatu par Orhūsas konvenciju, koncentrējot uzmanību uz piekļuvei tiesai. Šādā kontekstā mērķis ir panākt pamata izpratni par šīs konvencijas piemērošanu un ierobežojumiem, ar kādiem jāsaskaras Eiropas Savienībā gan ES, gan nacionālajā līmenī. Šajā kontekstā uzsvars tiek likts uz spriedzi starp procesuālo autonomiju un harmonizāciju un godīgu tiesu sadarbību. Visbeidzot, sadaļas mērķis ir veidot spēju piemērot šīs zināšanas dalībnieku attiecīgajās ekspertīzes jomās.

Specifiskie mācību aspekti

- Pamata izpratne par Orhūsas konvenciju, īpaši piekļuvei tiesai;
- Pamata izpratne par Orhūsas konvencijas piemērošanu Eiropas Savienībā gan ES, gan nacionālajā līmenī;
- Zināšanas un izpratne par ierobežojumiem, ar kādiem nākas saskarties ES un nacionālajā līmenī saistībā piekļuves tiesai pilāra īstenošanu;
- Spēja piemērot apspriestās zināšanas attiecīgajās ekspertīzes jomās.

Metodoloģija

Šī sadaļa ir jāpasniedz kā lekcijas tipa prezentācija plenārsesijā, pat ja tā notiek tiešsaistē, taču vienmēr aicinot dalībniekus dalīties ar savu viedokli.

Laika plāns

Šai sadaļai ir jāparedz aptuveni 75 min.

Dokumentācija

Nepieciešamie materiāli (kas jānodrošina kā izdrukas šīs sesijas laikā):

01	PowerPoint prezentācija: Piekļuve tiesai vides jautājumos
02	Orhūsas konvencijas pilns teksts

Papildu materiāli (jāpievieno elektroniskajā dokumentācijā - USB zibatmiņā)

	Attiecīgie Eiropas dokumenti un judikatūra
01	LESD pilns teksts
02	Regulas (EK) Nr. 1367/2006 pilns teksts
03	Direktīvas 2003/35/EK (Vides atbildība) pilns teksts
04	IVN direktīvas pilns teksts
05	Direktīvas 2003/4/EK (Piekļuve vides informācijai) pilns teksts
06	Komisijas paziņojuma par piekļuvi tiesai pilns teksts
07	ES Hartas pilns teksts
08	Direktīvas 2010/75/EK (Rūpnieciskās emisijas) pilns teksts
09	Direktīvas 2011/92/EK (Ietekmes uz vidi novērtējums) pilns teksts
10	Direktīvas 2012/18/EK (Seveso III) pilns teksts
11	Direktīvas 2016/2284/EK (Nacionālie emisiju ierobežojumi) pilns teksts
12	COM(2020) 643 final (14.10.2020)
13	COM(2019) 149

14	EST lieta C-240/09 LZ I
15	EST lieta C-321/95P Greenpeace
16	T-600/15 PAN Europe lieta (tiešās bažas un Harta)
17	T-330/18 Carvalho lieta
18	EST lieta C-243/15 LZ II
19	EST lieta C-570/13 Gruber
20	EST lieta C-115/09 Bund für Umwelt und Naturschutz
21	EST lieta C-263/08 Djurgården
22	EST lieta C-224/01 Köbler
23	EST lieta C-416/17 Komisija pret Franciju
24	EST lietas C-165 and 167/09 Stichting Natuur en Milieu C
25	EST lieta C-41/11 Inter Environnement Wallonie
26	EST lieta C-416/10 Križan
27	EST lieta C-260/11 Edwards un Pallikaropoulos
28	EST lieta C-72/12 Altrip
29	EST lieta C-279/12 Fish Legal un Shirley C
30	EST lieta C-530/11 Komisija pret AK
31	EST lieta C-137/14 Komisija pret Vāciju
32	EST lieta C-379/15 Association France Nature Environment

33	EST lieta C-197/18 Nitrates
34	EST lieta C-826/18
35	EST lieta C-619/19
36	EST lieta C-75/08 Mellor
37	EST lieta C-137/14 Komisija pret Vāciju
38	EST lieta C-127/02 Waddenzee
39	EST lieta C-237/07 Janecek
40	EST lieta C-664/15
41	EST lieta C-72/95 Kraaijeveld
42	EST lieta C-416/10 Križan
43	EST lieta C-427/07 Īrija
44	EST lieta C-167/17 Klohn
45	EST lieta C-404/13 Client Earth
46	EST lieta C-104/15 COM v. ROM
47	Ģenerālvokāta Jääskinen atzinums (C-401/12)
48	Ģenerālvokāta Sharpston atzinums (C-664/15)
49	Ģenerālvokāta Kokott atzinums (C-260/11)

Pasniedzēja profils

Ideālais runātājs būtu vides tiesību jurists vai pasniedzējs ar pieredzi piekļuves tiesai vides jautājumos jomā. Uzsvars būtu jāliek uz praktiskajām sekām un šķēršļiem piekļuvei tiesai.

9. sadaļa Tiesību akti par gaisa kvalitāti

Īss satura apraksts un vispārējie mērķi

Šīs prezentācijas mērķis ir sniegt padziļinātu izpratni par Eiropas tiesību aktiem attiecībā uz gaisa kvalitāti. Lai to izdarītu, īsam ievadam par gaisa piesārņojumu un tā ietekmi seko skaidrojums par Direktīvu 2008/50/EK par gaisa kvalitāti. Konkrētāk uzsvars ir uz šādām tēmām: uzdevumi, ierobežojumu vērtības, plāni un mērķi, un uzraudzība. Tāpat arī prezentācijā tiks sniegts skaidrojums par Direktīvu 2016/2284/ES par dažu gaisu piesārņojošo vielu valstu emisiju samazināšanu, Valstu emisiju samazināšanas saistībām (VESS) un Valstu gaisa piesārņojuma kontroles programmām (VGPKP). Lai sniegtu praktiskāku pieeju, ir minētas un apspriestas vairākas EST lietas. Prezentācijas noslēgumā ir minēti daži piemēri no nacionālās judikatūras par tiesībām uz tīru gaisu.

Specifiskie mācību aspekti

- Direktīva 2008/50/EK par gaisa kvalitāti
- Direktīva 2016/2284/ES par dažu gaisu piesārņojošo vielu valstu emisiju samazināšanu
- Valstu emisiju samazināšanas saistības (VESS)
- Valstu gaisa piesārņojuma kontroles programmas (VGPKP)
- Tiesības uz brīvu gaisu dalībvalstīs
- Judikatūra un tiesu pieejamība jautājumos par gaisa kvalitāti

Metodoloģija

Šī sadaļa ir jāpasniedz kā lekcijas tipa prezentācija plenārsesijā, pat ja tā notiek tiešsaistē, taču vienmēr aicinot dalībniekus dalīties ar savu viedokli, ņemot vērā savu izglītību un pieredzi saistībā ar izmeklēšanu, apsūdzību un tiesvedību šajā tiesību jomā, ļaujot detalizētāk aplūkot valsts pieejas judikatūrā, kas attiecas uz šo tēmu.

Laika plāns

Šai sadaļai ir jāparedz aptuveni 60 min.

Dokumentācija

Nepieciešamie materiāli (kas jānodrošina kā izdrukas šīs sesijas laikā):

01	PowerPoint prezentācija: Tiesību akti par gaisa kvalitāti
02	Direktīvas 2008/50/EK par gaisa kvalitāti pilns teksts
03	Direktīvas 2016/2284/ES par dažu gaisu piesārņojošo vielu valstu emisiju samazināšanu pilns teksts
04	Valstu emisiju samazināšanas saistību (VESS) pilns teksts
05	Valstu gaisa piesārņojuma kontroles programmu (VGPKP) pilns teksts

Papildu materiāli (jāpievieno elektroniskajā dokumentācijā - USB zibatmiņā)

	Attiecīgie Eiropas dokumenti un dalībvalstu judikatūra
01	EST lieta C-237/07 Janecek
02	EST lieta C-404/13 ClientEarth
03	EST lieta C-723/17 Craeynest
04	EST lieta C-752/18 Deutsche Umwelthilfe
05	EST lieta C-68/11 Komisija pret Itāliju
06	EST lieta C-488/15 Komisija pret Bulgāriju
07	EST lieta C-336/16 Komisija pret Poliju
08	EST lieta C-636/18 Komisija pret Franciju
09	EST apvienotās lietas C-165/09 un C167/09 Stichting Natuur en Milieu
10	AK lieta ClientEarth (Nr.1) [2011] EWHC 3623 (Admin)
11	AK lieta ClientEarth (Nr.1) [2015] UKSC 28

12	AK lieta ClientEarth (Nr.2) [2016] EWHC 2740
13	AK lieta ClientEarth (Nr.3) [2018] EWHC 398 (Admin)
14	Polijas Augstākās administratīvā tiesas lieta (lieta Nr.. II OSK 3218/17)
15	Bulgārijas Augstākās administratīvā tiesas lieta (nolēmums Nr. 13138, 2017. gada 1. novembris)
16	Bulgārijas lieta Plovdiv (nolēmums Nr. 16049, 2018. gada 20. decembris)
17	Pazinojums ACCC/C/2016/151 (Polija) Orhūsas konvencijas atbilstības komitejai
18	Pazinojums ACCC/C/2018/161 (Bulgārija) Orhūsas konvencijas atbilstības komitejai
19	Ģenerālvokātes A. Kokotas atzinums lietā C488/15 – Komisija pret Bulgāriju

Pasniedzēja profils

Ideālais runātājs būtu akadēmisko aprindu pārstāvis vai vides tiesību jurists ar atbilstošām zināšanām un pieredzi gaisa kvalitātes jomā.

10. sadaļa ES Atkritumu apsaimniekošanas tiesību akti un politika

Īss satura apraksts un vispārējie mērķi

Prezentācijas mērķis ir analizēt ES politiku atkritumu apsaimniekošanas jomā un sniegt visaptverošu pārskatu par dažādiem tiesību aktiem šajā jomā. Prezentācijā ietverta izpratne par ES prasību tvērumu un pamata principiem, uz kuriem tā balstīta, pareizo tiesību aktu piemērošanu un nacionālo tiesību aktu interpretāciju. Šī sadaļa ir ļoti lielā mērā orientēta uz praksi, analizējot daudzas EST lietas.

Specifiskie mācību aspekti

- ES atkritumu apsaimniekošanas tiesību aktu darbības joma
- Pienākumi saskaņā ar ES atkritumu apsaimniekošanas tiesību aktiem
- ES atkritumu apsaimniekošanas tiesību principi
- "Atkritumu" definīcija
- Izpildes izaicinājumi valsts līmenī
- Atkritumu apsaimniekošanas darbības (poligoni un sadedzināšana)
- Atkritumu transportēšana

Metodoloģija

Šī sadaļa ir jāpasniedz kā lekcijas tipa prezentācija plenārsesijā, pat ja tā notiek tiešsaistē, taču vienmēr aicinot dalībniekus dalīties ar savu viedokli.

Laika plāns

Šai sadaļai ir jāparedz aptuveni 75 min.

Dokumentācija

Nepieciešamie materiāli (kas jānodrošina kā izdrukas šīs sesijas laikā):

01	PowerPoint prezentācija: ES Atkritumu apsaimniekošanas tiesību akti un politika
-----------	---

02	Atkritumu ietvardirektīvas (2008/98/EK) pilns teksts
03	Regulas (EK) 1013/2006 ar atkritumu pārvadājumiem (APR) pilns teksts
04	Regulas par kuģu pārstrādi (EK) Nr. 1257/2013 pilns teksts

Papildu materiāli (jāpievieno elektroniskajā dokumentācijā - USB zibatmiņā)

	Attiecīgie Eiropas dokumenti un judikatūra
01	Putnu direktīvas pilns teksts
02	LESD pilns teksts
03	Direktīvas 99/31/EK par atkritumu apglabāšanu poligonos pilns teksts
04	Direktīvas 2010/75/EK par rūpnieciskajām emisijām pilns teksts
05	Direktīvas 94/62/EK par iepakojumu un iepakojuma atkritumiem pilns teksts
06	Direktīvas 2000/53/EC par nolietotiem transportlīdzekļiem (NTL) pilns teksts
07	Direktīvas 2006/66/EK par baterijām un akumulatoriem pilns teksts
08	Direktīvas 2012/19/ES par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem (EEIA) pilns teksts
09	Direktīvas (2006/21/EK) pilns teksts
10	Komisijas lēmuma (2000/532/EK) pilns teksts
11	Cirkulārās ekonomikas pakotnes direktīvu pilns teksts (2018/849-852)
12	Tematiska stratēģija atkritumu rašanās novēršanai un atkritumu pārstrādei, COM(2005) 666 final
13	Ceļa karte uz resursu izmantošanas ziņā efektīvu Eiropu (COM(2011) 571)

14	7. Vides rīcības programma, 2013 – 2020
15	Rīcības plāns ceļā uz cirkulāro ekonomiku, COM(2015)614
16	ES atkritumu apsaimniekošanas tiesību aktu pārskatīšana
17	Jaunais cirkulārās ekonomikas rīcības plāns
18	ES Zaļais kurss
19	8. Vides rīcības programma, 2020-2030
20	EST lieta C-252/05 Thames Water Utilities
21	EST lieta C-188/07 Erika Oil spill
22	EST lieta C-359/88 Zanetti un citi
23	EST lietas C 241/12 un C 242/12 Shell
24	EST lieta C-129/96 Inter Environnement Wallonie
25	EST lieta Kūtsmēsli kā mēslojums (C-113/12, Donal Brady)
26	EST lieta C-278/09 COM pret Itāliju
27	EST lieta C-254/08 Futura Immobiliare
28	EST lieta C-228/00
29	EST lieta C-6/00
30	EST lieta C-147/15
31	EST lieta C-13/15
32	EST lieta C-196/13 Komisija pret Itāliju

33	EST lieta C-378/13 Komisija pret Grieķiju
34	EST lieta C-297/08 Komisija pret Itāliju
35	EST lieta C-653/13 Komisija pret Itāliju
36	EST lieta C-129/16 (Túrkevei Tejtermelő Kft.)
37	EST lieta C-69/15 (Nutrivet)
38	EST lieta C-487/14 (Total Waste Recycling)
39	EST lieta C-494/01 (Komisija pret Īriju)
40	EST lieta C-2/90
42	EST lieta C-335/16 (VG Čistoća)
43	EST lieta C-292/12 (Ragn Sells)

Pasniedzēja profils

Ideālais runātājs būtu pasniedzējs ar pieredzi ES tiesību aktu par atkritumu apsaimniekošanu jomā.

11. sadaļa ES tiesību akti par ūdens kvalitāti

Īss satura apraksts

Šīs sadaļas mērķis ir sniegt pamata izpratni par Eiropas tiesību aktiem attiecībā uz ūdens kvalitāti. Tas nozīmē aplūkot ES tiesību aktu ūdens jomā, ES regulējuma struktūras attiecībā uz ūdens kvalitāti pamata mērķi un ar to saistīto EST judikatūru. Tiek analizēti arī atsevišķi specifiski aspekti, piemēram, upju baseinu rajonu raksturojumus, ūdens krātuvju monitorings un klasifikācija, līdzdalības pieeja, ekonomiskā dimensija un citi.

Specifiskie mācību aspekti

- Ūdens ietvardirektīva
- Upes baseina pārvaldības plāni
- Gruntsūdens direktīva
- Vides kvalitātes standarti
- Pilsētas notekūdeņi
- Dzeramais ūdens
- Piesārņotāji
- Saistītā judikatūra

Metodoloģija

Šī sadaļa ir jāpasniedz kā lekcijas tipa prezentācija plenārsesijā, pat ja tā notiek tiešsaistē, taču vienmēr aicinot dalībniekus dalīties ar savu viedokli.

Laika plāns

Šai sadaļai ir jāparedz aptuveni 75 min.

Dokumentācija

Nepieciešamie materiāli (kas jānodrošina kā izdrukas šīs sesijas laikā):

01	PowerPoint prezentācija: ES tiesību aktu par ūdens kvalitāti struktūra
02	Ūdens ietvardirektīvas (2000/60/EK) pilns teksts
03	Gruntsūdens direktīvas 2006/118/EEK pilns teksts
04	Nitrātu direktīvas (91/676/EEK) pilns teksts
05	Pilsētu notekūdeņu attīrīšanas ietvardirektīvas (91/271/EK) pilns teksts
06	Dzeramā ūdens direktīvas (98/83/EK) pilns teksts
07	Plūdu direktīvas (2007/60/EK) pilns teksts
08	Jūras stratēģijas ietvardirektīvas (2008/56/EK) pilns teksts
09	Peldvietu ūdens kvalitātes direktīvas (2006/7/EK) pilns teksts

Papildu materiāli (jāpievieno elektroniskajā dokumentācijā - USB zibatmiņā)

	Attiecīgie Eiropas dokumenti un judikatūra
01	Putnu direktīvas pilns teksts
02	LESD pilns teksts
03	Direktīvas 99/31/EK par atkritumu apglabāšanu poligonos pilns teksts
04	IVN direktīvas (Direktīva 2011/92/ES) pilns teksts
05	SVN direktīvas (Direktīva 2001/42/EK) pilns teksts
06	Dzīvotņu direktīvas (92/43/EEK) pilns teksts
07	Rūpniecisko emisiju direktīvas (2010/75/EK) pilns teksts

08	Atbildības vides jomā direktīvas (2004/35/EK) pilns teksts
09	Direktīvas 2008/105/EK, kas grozīta ar Direktīvu 2013/39, pilns teksts
10	Natura 2000 pilns teksts
11	EST lieta C-664/15 Protect
12	EST lieta C-461/13 Weser
13	EST lieta C-535/18 IL un ciit pret Nordrhein-Westfallen
14	EST lieta C-43/10 Acheloos
15	EST lieta C-346/14 Komisija pret Austriju ("Schwarze Sulm")
16	EST lietas C-105-113/18
17	EST lieta C-529/15 Folk
18	EST lieta C-293/97 Standley
19	EST lieta C-525/12 Komisija pret Vāciju
20	EST lieta C-686/15 Vodoopskrba i odvodnja
21	EST lieta C-280/02 Komisija pret Franciju
22	EST lieta C-543/16 Komisija pret Vāciju
23	EST lieta C-197/18 Wasserleitungsverband Nördliches Burgenland

Pasniedzēja profils

Ideālais runātājs būtu pasniedzējs ar pieredzi ES tiesību aktu par ūdens kvalitāti jomā.

12. sadaļa Noslēguma sesija - semināra novērtējums

Īss satura apraksts

Semināra noslēguma sesijā tiks izdarīti secinājumi un dalībnieki tiks aicināti novērtēt pasākumu.

Vispārīgie mērķi

Dalībnieki sniegs atgriezenisko saiti par visu pasākumu, sākotnējo informāciju, semināra dokumentāciju, e-mācību moduli un semināra noderīgumu ikdienas darbam.

Specifiskie mācību aspekti

- Pasākuma kopsavilkums
- Atgriezeniskās saites saņemšana
- Atgriezeniskās saites un vērtējumu izmantošana mācību moduļa uzlabošanai (organizatoriem)

Metodoloģija

Dalībnieki atradīsies plenārsesijā. Pirms noslēguma diskusijas un pasākuma novērtēšanas uzsākšanas katram dalībniekam ir jāaizpilda novērtējuma veidlapa. Ja iespējams, šajā novērtējuma sesijā būtu jāpiedalās visiem dalībniekiem, tostarp runātājiem un mācību vadītājam un/vai tiesnešu mācību konsultantam seminārā. Mācību vadītājam vajadzētu aicināt dalībniekus atklāti stāstīt par saviem iespaidiem no semināra.

Laika plāns

Noslēguma sesijai vajadzētu aizņemt aptuveni 20-30 minūtes.

Dokumentācija

Nepieciešamie materiāli (kas jānodrošina kā izdrukas šīs sesijas laikā):

01	Novērtējuma veidlapa
-----------	----------------------

Pasniedzēja profils

Noslēguma sesiju vada mācību vadītājs un/vai semināra tiesnešu mācību konsultants.

I pielikums: Indikatīvas semināra programmas veidne

(pievienot)

Annex II: Background material to be contained in the user's pack

Ievads ES vides tiesībās ar fokusu uz nacionālā līmeņa tiesnešu un prokuroru lomu

Tiešsaistes darbnīca Latvijas tiesnešiem un prokuroriem

pamatsdokumenti

A. Eiropas vides tiesību aktu vispārējs pārskats

	I. ES dokumenti	
•	LĪGUMA PAR EIROPAS SAVIENĪBU UN LĪGUMA PAR EIROPAS SAVIENĪBAS DARBĪBU KONSOLIDĒTĀS VERSIJAS (2016/C 202/01) (07.06.2016)	ONLINE
•	Ieteikumi 2018/C 257/01	ONLINE
•	KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, EIROPADOMEI, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI Eiropas zaļais kurss, COM(2019), 640 final, 11.12.2019	ONLINE
•	COM(2018) 10 final, KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI Par ES rīcību vidiskās atbilstības un pārvaldības uzlabošanai, 18.01.2018	ONLINE
•	KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI Rīcības plāns dabai, cilvēkam un ekonomikai (COM(2017) 198 final, 27.04.2017)	ONLINE

•	<u>COM(2017) 63 final, KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI ES vides politikas īstenošanas pārskats — kopīgas problēmas un kā apvienot centienus, lai gūtu labākus rezultātus, 03.02.2017</u>	ONLINE
•	<u>PIELIKUMS NORĀDĪJUMI DALĪBVALSTĪM: IEROSINĀTĀS DARBĪBAS LABĀKAI VIDES POLITIKAS ĪSTENOŠANAI dokumentam KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI ES vides politikas īstenošanas pārskats — kopīgas problēmas un kā apvienot centienus, lai gūtu labākus rezultātus, 03.02.2017</u>	ONLINE
•	<u>KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI Turpmākie pasākumi ilgtspējīgai Eiropas nākotnei Eiropas rīcība ilgtspējības jomā (COM(2016) 739 final, 22.11.2016)</u>	ONLINE
•	<u>COM(2016) 316 final, KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI ES vides politikas potenciāla atraisīšana: kā tas paveicams ar regulāriem vides politikas īstenošanas pārskatiem, 27 mai 2015</u>	ONLINE
•	<u>EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES LĒMUMS Nr. 1386/2013/ES (2013. gada 20. novembris) par vispārējo Savienības vides rīcības programmu līdz 2020. gadam "Labklājīga dzīve ar pieejamajiem planētas resursiem" planet'</u>	ONLINE
•	<u>COM(2012) 95 final, KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI Lielāki ieguvumi ES vides pasākumu jomā – uzticības vairošana ar padziļinātām zināšanām un reaģēšanas spēju, 7 mars 2012</u>	ONLINE
•	<u>COM(2011) 244 final , KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI Mūsu dzīvības garantija, mūsu dabas kapitāls — bioloģiskās daudzveidības stratēģija līdz 2020. gadam, 3 mai 2011</u>	ONLINE

•	Communication from the Commission on the Precautionary Principle, COM (2000) 1 final, 2 February 2000	ONLINE
•	PADOMES DIREKTĪVA (1991. gada 23. decembris), ar ko standartizē un racionalizē ziņojumus par to, kā īsteno dažas direktīvas, kas attiecas uz vidi (91/692/EEK)	ONLINE
	II. starptautiskie dokumenti	
•	Konvencijai par bioloģisko daudzveidību — Kartahenas protokols par bioloģisko drošību, 2000	ONLINE
•	Rio Declaration on Environment and Development 1992	ONLINE
•	Konvencija par migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu aizsardzību – Bonnas konvencija	ONLINE
•	Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats, 1979	ONLINE
•	Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES), Washington, 1973 (with amendments)	ONLINE
•	Convention on wetlands of international importance especially as waterfowl habitat 1971 (Ramsar Convention)	ONLINE
•	Konvencija par bioloģisko daudzveidību	ONLINE
	III. ES tiesas judikatūra	
	1. ES vides tiesību principi	
•	Lietā C-752/18 TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta) 2019. gada 19. Decembrī, Deutsche Umwelthilfe eV pret Freistaat Bayern	ONLINE
•	Lieta C-358/14 TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2016. gada 4. Maijā, Polijas Republika pret Eiropas Parlamentu	ONLINE
•	Lieta C-534/13 TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta) 2015. gada 4. Martā, Fipa Group Srl	ONLINE

•	Lieta C-269/13 TIESAS SPRIEDUMS (sestā palāta) 2014. gada 10. aprīlī P, Acino AG otra lietas dalībniece – Eiropas Komisija	ONLINE
•	Lieta C-521/12 TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2014. gada 15. maijā T. C. Briels u.c. pret Minister van Infrastructuur en Milieu	ONLINE
•	Lieta C-585/10 TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta) 2011. gada 15. Decembrī, Niels Møller pret Haderslev Kommune	ONLINE
•	Lieta C-343/09 TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta) 2010. gada 8. jūlijā, Afton Chemical Limited pret Secretary of State for Transport	ONLINE
•	Lieta C-77/09 TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2010. gada 22. decembrī Gowan Comércio Internacional e Serviços Lda pret Ministero della Salute	ONLINE
•	Lieta C-254/08 TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2009. gada 16. jūlijā, Futura Immobiliare srl Hotel Futura et. al. pret Comune di Casoria	ONLINE
•	T-37/04 Judgment of the Court of First Instance (Third Chamber) of 1 July 2008, Região autónoma dos Açores v Council of the European Union	ONLINE
•	Lieta C-188/07 TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta) 2008. gada 24. jūnijā, Commune de Mesquer pret Total France SA, Total International Ltd.	ONLINE
•	Lieta C-491/01 TIESAS SPRIEDUMS 2002. gada 10. Decembrī, Japan Tobacco Inc. un JT International SA	ONLINE
•	T-13/99 Judgment of the Court of First Instance (Third Chamber) of 11 September 2002, Pfizer Animal Health SA v Council of the European Union	ONLINE
•	C-371/98 Judgment of the Court of 7 November 2000, The Queen v Secretary of State for the Environment, First Corporate Shipping.	ONLINE
•	C-180/96 Judgment of the Court of 5 May 1998, United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland v Commission of the European Communities	ONLINE
•	C-341/95 Judgment of the Court of 14 July 1998, Gianni Bettati v Safety Hi-Tech Srl.	ONLINE
•	C-233/94 Judgment of the Court of 13 May 1997, Federal Republic of Germany	ONLINE

	v European Parliament and Council of the European Union	
•	C-312/93 Judgement of the Court 14 December 1995, Peterbroeck, Van Campenhout & Cie SCS and Belgian State	ONLINE
•	C-422/92 Judgment of the Court of 10 May 1995, Commission of the European Communities v Federal Republic of Germany	ONLINE
•	Judgment of the Court 9 July 1992 In Case C-2/90, Commission of the European Communities v. Kingdom of Belgium	ONLINE
	2. Eiropas vides tiesību izcelsme un avoti	
•	Apvienotās lietas C-439/05 P un C-454/05 TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta) 2007. gada 13. septembrī, Land Oberösterreich un Austrijas Republika pret Eiropas Kopienu Komisija	ONLINE
•	Lieta C-176/03, TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta) 2005. gada 13. septembrī, Eiropas Kopienu Komisija pret Eiropas Savienības Padomi	ONLINE
•	Lieta C-6/03 TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta) 2005. gada 14. aprīlī, Deponiezweckverband Eiterköpfe pret Reinzemes-Pfalzas federālo zemi	ONLINE
•	C-270/03 Judgment of the Court (Third Chamber) of 9 June 2005, Commission of the European Communities v Italian Republic	ONLINE
•	C-337/89 Judgment of the Court of 25 November 1992, Commission of the European Communities v United Kingdom	ONLINE
•	C-240/83 Judgment of the Court of 7 February 1985, Procureur de la République v Association de défense des brûleurs d'huiles usagées (ADBHU)	ONLINE
•	C-92/79 Judgment of the Court of 18 March 1980, Commission of the European Communities v Italian Republic	ONLINE
	3. Attiecības starp Eiropas un valstu vides tiesībām	
•	Lieta C-178/03 TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2006. gada 10. janvārī, Eiropas Kopienu Komisija pret Eiropas Parlamentu un Eiropas Savienības Padomi	ONLINE

•	C-338/01 Judgment of the Court (Sixth Chamber) of 29 April 2004, Commission of the European Communities v Council of the European Union	ONLINE
•	C-42/97 Judgment of the Court of 23 February 1999, European Parliament v Council of the European Union	ONLINE
•	C-203/96 Judgment of the Court (Sixth Chamber) of 25 June 1998, Chemische Afvalstoffen Dusseldorp BV and Others v Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer	ONLINE

B. bioloģiskā daudzveidīb and ES tiesības vides novērtējuma jomā

	I. dabas aizsardzība	
	1. ES dokumenti	
•	KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI ES Biodaudzveidības stratēģija 2030. gadam Atgriezīsim savā dzīvē dabu, COM(2020) 380 final, 20.5.2020	ONLINE
•	Tiesību akti, kas pieņemti pirms 2009. gada 1. decembra saskaņā ar EK līgumu, Līgumu par ES un Euratom līgumu) EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību (kodificēta versija)	ONLINE
•	KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS REGULA (ES) 2016/1141 (2016. gada 13. jūlijs), ar ko atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) Nr. 1143/2014 pieņem sarakstu arinvazīvajām svešzemju sugām, kas rada bažas Savienībai	ONLINE
•	PADOMES LĒMUMS (ES) 2015/451 (2015. gada 6. marts) par Eiropas Savienības pievienošanos Konvencijai par starptautisko tirdzniecību ar apdraudētajām savvaļas dzīvnieku un augu sugām (Cites)	ONLINE
•	EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) Nr. 1143/2014	ONLINE

	<u>(2014. gada 22. oktobris) par invazīvu svešzemju sugu introdukcijas un izplatīšanās profilaksi un pārvaldību</u>	
•	<u>PADOMES LĒMUMS (2013. gada 12. februāris) par to, lai Eiropas Savienības vārdā noslēgtu Nagojas un Kualalumpuras papildprotokolu par atbildību un atlīdzināšanu, kas pievienots Kartahenas protokolam par bioloģisko drošību (Dokuments attiecas uz EEZ) (2013/86/ES)</u>	ONLINE
•	<u>KOMISIJAS REGULA (ES) Nr. 791/2012 (2012. gada 23. augusts), ar kuru attiecībā uz konkrētiem savvaļas dzīvnieku un augu tirdzniecības noteikumiem groza Regulu (EK) Nr. 865/2006, ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 338/97</u>	ONLINE
•	<u>KOMISIJAS REGULA (ES) Nr. 737/2010 (2010. gada 10. augusts), ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus, lai īstenotu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1007/2009 par tirdzniecību ar izstrādājumiem no roņiem (Dokuments attiecas uz EEZ)</u>	ONLINE
•	<u>EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) Nr. 995/2010 (2010. gada 20. oktobris), ar ko nosaka pienākumus tirgus dalībniekiem, kas laiž tirgū kokmateriālus un koka izstrādājumus (Dokuments attiecas uz EEZ)</u>	ONLINE
•	<u>EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību (kodificēta versija) (OV L 20, 26.1.2010., 7. lpp.)</u>	ONLINE
•	<u>EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (EK) Nr. 1007/2009 (2009. gada 16. septembris) par tirdzniecību ar izstrādājumiem no roņiem (Dokuments attiecas uz EEZ) (OV L 286, 31.10.2009., 36. lpp.)</u>	ONLINE
•	<u>KOMISIJAS REGULA (EK) Nr. 1024/2008 (2008. gada 17. oktobris), ar ko nosaka sīki izstrādātus īstenošanas pasākumus Padomes Regulai (EK) Nr. 2173/2005 par FLEGT licencēšanas sistēmas izveidi kokmateriālu importam Eiropas Kopienā</u>	ONLINE

•	<u>KOMISIJAS REGULA (EK) Nr. 865/2006 (2006. gada 4. maijs), ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus attiecībā uz Padomes Regulas (EK) Nr. 338/97 par savvaļas dzīvnieku un augu sugu aizsardzību, reglamentējot to tirdzniecību, ieviešanu (OV L 166, 19.6.2006., 1. lpp.)</u>	ONLINE
•	<u>PADOMES REGULA (EK) Nr. 2173/2005 (2005. gada 20. Decembris) par FLEGT licencēšanas sistēmas izveidi kokmateriālu importam Eiropas Kopienā (OV L 347, 30.12.2005., 1. lpp.)</u>	ONLINE
•	<u>Recommendation of the European Parliament and of the Council of 4 April 2001 providing for minimum criteria for environmental inspections in the Member States</u>	ONLINE
•	<u>PADOMES DIREKTĪVA 1999/22/EK (1999. gada 29. marts) attiecībā uz savvaļas dzīvnieku turēšanu zooloģiskajos dārzos</u>	ONLINE
•	<u>PADOMES REGULA (EK) Nr. 338/97 (1996. gada 9. Decembris) par savvaļas dzīvnieku un augu sugu aizsardzību, reglamentējot to tirdzniecību (OV L 61, 3.3.1997., 1. lpp.)</u>	ONLINE
•	<u>PADOMES DIREKTĪVA 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (OV L 206, 22.7.1992., 7. lpp.)</u>	ONLINE
•	<u>PADOMES LĒMUMS (1981. gada 3. decembris) par to, ka jānoslēdz Konvencija par Eiropas savvaļas dzīvnieku, augu un dabisko biotopu aizsardzību (82/72/EEK)</u>	ONLINE
•	<u>European Commission, Natura 2000; Nature and Biodiversity Newsletter (includes Natura 2000 Barometer (published quarterly)</u>	ONLINE
•	<u>Special Report More efforts needed to implement the Natura 2000 network to its full potential, 2017</u>	ONLINE
•	<u>Eiropas Parlamenta 2016. gada 2. februāra rezolūcija par ES bioloģiskās daudzveidības stratēģijas starpposma pārskatīšanu (2015/2137(INI))</u>	ONLINE
•	<u>Institute for European Environmental Policy, The Health and Social Benefits of Nature and Biodiversity Protection (final report, 28 April 2016) (funded by the</u>	ONLINE

	European Commission, DG Environment (ENV.B.3/ETU/2014/0039))	
•	The implementation of the Birds and Habitats Directives in estuaries and coastal zones, European Commission, January 2011	ONLINE
•	Wind energy developments and Natura 2000, European Union 2011	ONLINE
•	The Economics of Ecosystems and Biodiversity: Mainstreaming the Economics of Nature: A synthesis of the approach, conclusions and recommendations of TEEB (2010)	ONLINE
•	Medību metodiskais dokuments atbilstīgi Padomes Direktīvai 79/409/EEK par savvaļas putnu aizsardzību "Putnu direktīva"", decembris 2006	ONLINE
•	MANAGING NATURA 2000 SITES: The provisions of Article 6 of the 'Habitats' Directive 92/43/EEC	ONLINE
•	Guidance document on Article 6(4) of the 'Habitats Directive' 92/43/EEC	ONLINE
•	Guidance document on the strict protection of animal species of Community interest under the Habitats Directive 92/43/EEC	ONLINE
•	Natura 2000 and forests 'Challenges and opportunities', European Communities 2003	ONLINE
•	Sustainable tourism and Natura 2000: Guidelines, initiatives and good practices in Europe, European Communities 2001	ONLINE
•	Guidelines for the establishment of the Natura 2000 network in the marine environment: Application of the Habitats and Birds Directives	ONLINE
•	Appendix 1 : Marine Habitat types definitions. Update of "Interpretation Manual of European Union Habitats"	ONLINE
•	Appendix 2: Lists of existing marine Habitat types and Species for different Member States	ONLINE
•	Appendix 3: Examples of the technique of the use of matrix as a management tool for decision-making.	ONLINE

•	Appendix 4 I: Good experiences and examples of implementation of Natura 2000 in the marine environment including LIFE fund actions in the marine environment	ONLINE
•	Appendix 4 II: LIFE and the marine environment: Promoting sustainable management of Europe's seas	ONLINE
•	Appendix 5: Bibliography	ONLINE
	2. ES tiesas judikatūra	
•	ARRÊT DE LA COUR (dixième chambre) 14 octobre 2020 Dans l'affaire C-447/19 P, Close SA, Cegelec SA.	ONLINE
•	Lieta C-254/19, TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta) 2020. gada 9. septembrī, Friends of the Irish Environment Ltd pret An Bord Pleanála	
•	Lieta C-477/19, TIESAS SPRIEDUMS (septītā palāta) 2020. gada 2. jūlijā, IE pret Magistrat der Stadt Wien	ONLINE
•	Lieta C-217/19, TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta) 2020. gada 23. aprīlī, Eiropas Komisija pret Somijas Republiku	ONLINE
•	Case C-290/18, Judgment of the Court (Ninth Chamber) of 5 September 2019, European Commission v Portuguese Republic	ONLINE
•	Apvienotās lietas C-293/17 un C-294/17, TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2018. gada 7. novembrī, Vereniging Leefmilieu pret College van gedeputeerde staten van Limburg	ONLINE
•	Lieta C-461/17 TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2018. gada 7. novembrī	ONLINE
•	Lieta C-164/17 TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2018. gada 25. Jūlijā, Edel Grace, Peter Sweetman pret An Bord Pleanála	ONLINE
•	Lieta C-97/17 TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2018. gada 26. aprīlī, Eiropas Komisija pret Bulgārijas Republiku	ONLINE
•	Lieta C-441/17 TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta) 2018. gada 17. aprīlis, Eiropas	ONLINE

	<u>Komisija pret Polijas Republiku</u>	
•	<u>Lieta C-323/17 TIESAS SPRIEDUMS (septītā palāta) 2018. gada 12. aprīlī, People Over Wind un Peter Sweetman pret Coillte Teoranta</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-281/16 TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta) 2017. gada 19. oktobrī, Hoekschevaards Landschap pret Staatssecretaris van Economische Zaken</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-142/16 TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2017. gada 26. aprīlī Eiropas Komisija pret Vācijas Federatīvo Republiku</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-315/16 TIESAS SPRIEDUMS (desmitā palāta) 2017. gada 30. martā, József Lingurár pret Miniszterelnökséget vezető miniszter</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-461/14 TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta) 2016. gada 24. novembrī, Eiropas Komisija pret Spānijas Karalisti</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-504/14 TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta) 2016. gada 10. novembrī, Eiropas Komisija pret Grieķijas Republiku</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-243/15 TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta) 2016. gada 8. novembrī, Lesoochranárske zoskupenie VLK pret Obvodný úrad Trenčín</u>	ONLINE
•	<u>Apvienotās lietas C-387/15 un C-388/15 TIESAS SPRIEDUMS (septītā palāta) 2016. gada 21. jūlijā, Hilde Orleans et. al. pret Vlaams Gewest</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-141/14 TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta) 2016. gada 14. Janvārī, Eiropas Komisija pret Bulgārijas Republiku</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-399/14 TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta) 2016. gada 14. Janvārī, Grüne Liga Sachsen eV et. al. pret Freistaat Sachsen</u>	ONLINE
•	<u>Case C-301/12 Judgment of the Court (Second Chamber) of 3 April 2014, Cascina Tre Pini Ss v Ministero dell'Ambiente e della Tutela del Territorio e del Mare and Others.</u>	ONLINE
•	<u>Lieta-258/11 TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta) 2013. gada 11. Aprīlī, Peter Sweetman et. al. pret An Bord Pleanála. par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko Supreme Court (Īrija) iesniedza ar</u>	ONLINE

	<u>lēmumu.</u>	
•	<u>Lieta C-43/10 TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta) 2012. gada 11. Septembrī, Nomarchiaki Aftodioikisi Aitoloakarnanias et. al. pret Ypourgos Perivallontos, Chorotaxias kai Dimosion ergon et.al.</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-340/10 TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta) 2012. gada 15. martā, Eiropas Komisija pret Kipras Republiku.</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-182/10 TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta) 2012. gada 16. februārī, Marie-Noëlle Solvay et. al. pret Région wallonne.</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-404/09 TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta) 2011. gada 24. novembrī, Eiropas Komisija pret Spānijas Karalisti.</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-383/09 TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta) 2011. gada 9. jūnijā, Eiropas Komisija pret Francijas Republiku.</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-308/08 TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta) 2010. gada 20. maijā, Eiropas Komisija pret Spānijas Karalisti.</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-241/08 TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2010. gada 4. martā, Eiropas Komisija pret Francijas Republiku.</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-226/08 TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2010. gada 14. janvārī, Stadt Papenburg pret Bundesrepublik Deutschland.</u>	ONLINE
•	<u>C-418/04 Judgment of the Court (Second Chamber) of 13 December 2007, Commission of the European Communities v Ireland.</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-179/06 TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta) 2007. gada 4. oktobrī, Eiropas Kopienų Komisija pret Itālijas Republiku.</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-388/05 TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2007. gada 20. Septembrī, Eiropas Kopienų Komisija pret Itālijas Republiku.</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-304/05 TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta) 2007. gada 20. septembrī, Eiropas Kopienų Komisija pret Itālijas Republiku.</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-235/04 TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2007. gada 28. jūnijā, Eiropas</u>	ONLINE

	<u>Kopienų Komisija pret Spānijas Karalisti</u>	
•	<u>C-342/05 Judgment of the Court (Second Chamber) of 14 June 2007, Commission of the European Communities v Republic of Finland.</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-508/04 TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta) 2007. gada 10. maijā, Eiropas Kopienų Komisija pret Austrijas Republiku.</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-183/05 TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2007. gada 11. janvārī, Eiropas Kopienų Komisija pret Īriju.</u>	ONLINE
•	<u>C-418/05 P Order of the Court (Sixth Chamber) of 7 November 2006, Centro Provincial de Jóvenes Agricultores de Jaén (ASAJA) and Others v Council of the European Union.</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-239/04 TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2006. gada 26. Oktobrī, Eiropas Kopienų Komisija pret Portugāles Republiku.</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-244/05 TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2006. gada 14. septembrī, Bund Naturschutz in Bayern eV et. al. pret Freistaat Bayern.</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-191/05 TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2006. gada 13. jūlijā, Eiropas Kopienų Komisija pret Portugāles Republiku.</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-221/04 TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2006. gada 18. maijā, Eiropas Kopienų Komisija pret Spānijas Karalisti.</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-209/04 TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2006. gada 23. martā, Eiropas Kopienų Komisija pret Austrijas Republiku.</u>	ONLINE
•	<u>Lietas dalībnieki Tiesas (piektā palāta) spriedums 2006. gada 16. martā - Eiropas Kopienų Komisija pret Grieķijas Republiku (lieta C-518/04), Eiropas Kopienų Komisij pret Grieķijas Republika.</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-98/03 TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2006. gada 10. janvārī, Eiropas Kopienų Komisija pret Vācijas Federatīvo Republiku.</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-6/04 TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2005. gada 20. oktobrī, Eiropas Kopienų Komisija pret Lielbritānijas uz Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti.</u>	ONLINE

•	<u>Lieta C-441/03 TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2005. gada 14. aprīlī, Eiropas Kopienų Komisija pret Nīderlandes Karalist.</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-117/03 TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2005. gada 13. Janvārī, Società Italiana Dragaggi SpA e.a. pret Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti, Regione Autonoma del Friuli Venezia Giulia</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-127/02 TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta) 2004. gada 7. septembrī, Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee, Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels pret Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij.</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-407/03 TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta) 2004. gada 15. jūlijā, Eiropas Kopienų Komisija pret Somijas Republiku.</u>	ONLINE
•	<u>C-143/02 Judgment of the Court (Third Chamber) of 20 March 2003, Commission of the European Communities v Italian Republic.</u>	ONLINE
•	<u>C-75/01 Judgment of the Court (Sixth Chamber) of 13 February 2003, Commission of the European Communities v Grand Duchy of Luxemburg.</u>	ONLINE
•	<u>C-103/00 Judgment of the Court (Sixth Chamber) of 30 January 2002, Commission of the European Communities v Hellenic Republic.</u>	ONLINE
•	<u>C-374/98 Judgment of the Court (Sixth Chamber) of 7 December 2000, Commission of the European Communities v French Republic.</u>	ONLINE
•	<u>C-256/98 Judgment of the Court (Fifth Chamber) of 6 April 2000, Commission of the European Communities v French Republic.</u>	ONLINE
•	<u>C-3/96 Judgment of the Court of 19 May 1998, Commission of the European Communities v Kingdom of the Netherlands.</u>	ONLINE
•	<u>C-44/95 Judgment of the Court of 11 July 1996, Regina v Secretary of State for the Environment, ex parte: Royal Society for the Protection of Birds.</u>	ONLINE
•	<u>C-355/90 Judgment of the Court of 2 August 1993, Commission of the European Communities v Kingdom of Spain.</u>	ONLINE

	II. Ietekmes uz vidi novērtējums ES tiesībās	
	1. ES dokumenti	
•	Environmental Impact Assessment of Projects – Guidance on Screening, 2017	ONLINE
•	Environmental Impact Assessment of Projects – Guidance on Scoping, 2017	ONLINE
•	Environmental Impact Assessment of Projects – Guidance on the preparation, 2017	ONLINE
•	Environmental Assessment of Plans, Programmes and Projects – Rulings of the Court of Justice of the European Union, 2017	ONLINE
•	Environmental Assessment of Projects and Plans and Programmes, Rulings of the Court of Justice of the European Union, 10 October 2017	ONLINE
•	KOMISIJAS ZIŅOJUMS PADOMEI UN EIROPAS PARLAMENTAM saskaņā ar Direktīvas 2001/42/EK par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu 12. panta 3. punktu, 11 July 2017 Briselē, 15.5.2017 COM(2017) 234 final	ONLINE
•	KOMISIJAS ZIŅOJUMS PADOMEI UN EIROPAS PARLAMENTAM saskaņā ar Direktīvas 2001/42/EK par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu 12. panta 3. punktu, Briselē, 15.5.2017 COM(2017) 234 final	ONLINE
•	KOMISIJAS PAZIŅOJUMS Komisijas norādījumu dokuments par tādu vidisko novērtējumu racionalizēšanu, ko veic saskaņā ar Ietekmes uz vidi novērtējuma direktīvas (Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/92/ES, grozīta ar Direktīvu 2014/52/ES) 2. panta 3. Punktu (2016/C 273/01)	ONLINE
•	EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2014/52/ES (2014. gada 16. aprīlis), ar ko groza Direktīvu 2011/92/ES par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (Dokuments attiecas uz EEZ)	ONLINE
•	EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2011/92/ES (2011. gada 13. decembris) par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (kodificēta redakcija) (Dokuments attiecas uz EEZ) (OV L 26,	ONLINE

	28.1.2012., 1. lpp.)	
•	EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2001/42/EK (2001. gada 27. jūnijs) par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu)	ONLINE
•	Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context (ESPOO Convention), Finland 1991 (amended 27 February 2001)	ONLINE
	2. ES tiesas judikatūra	
•	Lietā C-826/18 TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta) 2021. gada 14. Janvārī, LB, Stichting Varkens in Nood, Stichting Dierenrecht, Stichting Leefbaar Buitengebied pret College van burgemeester en wethouders van de gemeente Echt-Susteren	ONLINE
•	Lieta C-24/19, TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta) 2020. gada 25. jūnijā, A u.c. Pret Gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar van het departement Ruimte Vlaanderen, afdeling Oost-Vlaanderen	ONLINE
•	Lietā C-261/18 TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta) 2019. gada 12. Novembrī, Eiropas Komisija pret Īriju	ONLINE
•	C-280/18 TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta) 2019. gada 7. Novembrī, Alain Flausch et. al.	ONLINE
•	Lieta C-321/18, TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta) 2019. gada 12. jūnijā, Terre wallonne ASBL pret Région wallonne	ONLINE
•	Lieta C-411/17, TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta) 2019. gada 29. jūlijā, Inter-Environnement Wallonie ASBL, Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen ASBL pret Conseil des ministres	ONLINE
•	Lieta C-160/17, TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2018. gada 7. Jūnijā, Raoul Thybaut et. al. pret Région wallonne	ONLINE
•	Lieta C-671/16, TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2018. gada 7. Jūnijā Inter-Environnement Bruxelles ASBL et. al. pret Région de Bruxelles-Capitale	ONLINE
•	Lieta C-470/16 TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta) 2018. gada 15. martā, North	ONLINE

	<u>East Pylon Pressure Campaign Limited, Maura Sheehy pret An Bord Pleanála et. al.</u>	
•	<u>Lieta C-117/17, TIESAS SPRIEDUMS (sestā palāta) 2018. gada 28. februārī, Comune di Castelbellino pret Regione Marche et. al.</u>	ONLINE
•	<u>Apvienotās lietas C-196/16 un C-197/16, TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta) 2017. gada 26. jūlijā, Comune di Corridonia et.al pret Provincia di Macerata, Provincia di Macerata Settore 10 – Ambiente</u>	ONLINE
•	<u>Case C-529/15 Judgment of the Court (First Chamber) of 1 June 2017 Proceedings brought by Gert Folk</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-444/15 TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta) 2016. gada 21. decembrī, Associazione Italia Nostra Onlus pret Comune di Venezia et. al.</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-645/15 TIESAS SPRIEDUMS (sestā palāta) 2016. gada 24. novembrī Bund Naturschutz in Bayern e.V., Harald Wilde pret Freistaat Bayern</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-442/14 TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta) 2016. gada 23. novembrī Bayer CropScience SA-NV, Stichting De Bijenstichting pret College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-348/15 TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta) 2016. gada 17. novembrī Stadt Wiener Neustadt pret Niederösterreichische Landesregierung</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-290/15 TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2016. gada 27. oktobrī Patrice D'Oultremont et. al. pret Région wallonne</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-379/15 TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta) 2016. gada 28. jūlijā Association France Nature Environnement pret Premier ministre and Ministre de l'Écologie, du Développement durable et de l'Énergie</u>	ONLINE
•	<u>Case C-137/14 Judgment of the Court (Second Chamber) of 15 October 2015 European Commission v Federal Republic of Germany</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-473/14 TIESAS SPRIEDUMS (devītā palāta) 2015. gada 10. septembrī Dimos Kropias Attikis pret Ypourgos Perivallontos, Energeias kai Klimatikis</u>	ONLINE

	Allagis	
•	Case C-570/13 Judgment of the Court (Fifth Chamber) of 16 April 2015 Karoline Gruber v Unabhängiger Verwaltungssenat für Kärnten and Others	ONLINE
•	Case C-531/13 Judgment of the Court (Second Chamber) of 11 February 2015 Marktgemeinde Straßwalchen and Others v Bundesminister für Wirtschaft, Familie und Jugend	ONLINE
•	Lieta C-244/12 TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta) 2013. gada 21. martā Salzburger Flughafen GmbH pret Umweltsenat	ONLINE
•	Case C-420/11 Judgment of the Court (Fourth Chamber), 14 March 2013 Jutta Leth v Republik Österreich, Land Niederösterreich	ONLINE
•	Lieta C-260/11 TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta) 2013. gada 11. Aprīlī	ONLINE
•	C-416/10 Judgment of the Court (Grand Chamber) of 15 January 2013, Jozef Križan and Others v Slovenská inšpekcia životného prostredia.	ONLINE
•	C-295/10 Genovaitė Valčiukienė v Pakruojis rajono savivaldybė [2012]	ONLINE
•	Lieta C-121/11 TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta) 2012. gada 19. Aprīlī, Pro- Braine ASBL u.c. pret Commune de Braine-le-Château	ONLINE
•	Tiesas (ceturtā palāta) 2012. gada 22. marta spriedums (Cour constitutionnelle (Beļģija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu) - Inter-Environnement Bruxelles ASBL, Pétitions-Patrimoine ASBL, Atelier de Recherche et d'Action Urbaines ASBL/Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale (C-567/10)	ONLINE
•	Lieta C-41/11 TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta) 2012. gada 28. Februārī, Inter- Environnement Wallonie ASBL, Terre wallonne ASBL pret Région wallonne	ONLINE
•	Lieta C-275/09 TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta) 2011. gada 17. Martā, Brussels Hoofdstedelijk Gewest u.c. pret Vlaams Gewest	ONLINE
•	C-105/09 and C-110/09 Terre wallonne ASBL v Région wallonne [2010]	ONLINE
•	TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta) 2011. gada 18. oktobrī, Antoine Boxus, Willy Roua (C-128/09), Guido Durllet u.c. (C-129/09), Paul Fastrez, Henriette Fastrez	ONLINE

	<u>(C-130/09), Philippe Daras (C-131/09), Association des riverains et habitants des communes proches de l'aéroport BSCA (Brussels South Charleroi Airport) (ARACH) (C-134/09 un C-135/09), Bernard Page (C-134/09), Léon L'Hoir, Nadine Dartois (C-135/09) pret Région wallonne.</u>	
•	<u>Lieta C-75/08 TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2009. gada 30. aprīlī, The Queen, pēc Christopher Mellor pieprasījuma, pret Secretary of State for Communities and Local Government.</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-142/07 TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta) 2008. gada 25. jūlijā, Ecologistas en Acción-CODA pret Ayuntamiento de Madrid.</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-156/07 TIESAS RĪKOJUMS (sestā palāta) 2008. gada 10. jūlijā, Salvatore Aiello u. c. pret Regione Lombardia u. c.</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-215/06 TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2008. gada 3. jūlijā, Eiropas Kopienų Komisija Communities pret Īriju.</u>	ONLINE
•	<u>C-508/03 Judgment of the Court (First Chamber) of 4 May 2006, Commission of the European Communities v United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland.</u>	ONLINE
•	<u>C-290/03 Judgment of the Court (First Chamber) of 4 May 2006, The Queen, on the application of: Diane Barker v London Borough of Bromley.</u>	ONLINE
•	<u>C-227/01 Judgment of the Court (Second Chamber) of 16 September 2004, Commission of the European Communities v Kingdom of Spain.</u>	ONLINE
•	<u>C-87/02 Judgment of the Court (First Chamber) of 10 June 2004, Commission of the European Communities v Italian Republic.</u>	ONLINE
•	<u>C-201/02 Judgment of the Court (Fifth Chamber) of 7 January 2004, The Queen, on the application of Delena Wells v Secretary of State for Transport, Local Government and the Regions.</u>	ONLINE
•	<u>C-230/00 Judgment of the Court (Third Chamber) of 14 June 2001, Commission of the European Communities v Kingdom of Belgium</u>	ONLINE

•	C-435/97 Judgment of the Court (Sixth Chamber) of 16 September 1999, World Wildlife Fund (WWF) and Others v Autonome Provinz Bozen and Others	ONLINE
•	C-301/95 Judgment of the Court (Sixth Chamber) of 22 October 1998, Commission of the European Communities v Federal Republic of Germany.	ONLINE
•	C-72/95 Judgment of the Court of 24 October 1996, Aannemersbedrijf P.K. Kraaijeveld BV e.a. v Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland	ONLINE
•	C-133/94 Judgment of the Court (Sixth Chamber) of 2 May 1996, Commission of the European Communities v Kingdom of Belgium	ONLINE
•	C-431/92 Judgment of the Court of 11 August 1995, Commission of the European Communities v Federal Republic of Germany	ONLINE
•	C-186/91 Judgment of the Court of 10 March 1993, Commission of the European Communities v Kingdom of Belgium.	ONLINE
•	C-360/87 Judgment of the Court of 28 February 1991, Commission of the European Communities v Italian Republic	ONLINE
•	Judgment of the Court 28 February 1991 In Case C-57/89, Commission of the European Communities v. Federal Republic of Germany	ONLINE

C. ES tiesības gaisa kvalitātes jomā un Tiesu pieejamība vides jomā

	I. Gaisa kvalitātes direktīva	
	1. ES dokumenti	
•	Commission Staff Working Document, Fitness Check of the Ambient Air Quality Directives, Directive 2004/107/EC relating to arsenic, cadmium, mercury, nickel and polycyclic aromatic hydrocarbons in ambient air and Directive 2008/50 on ambient air quality and cleaner air for Europe, SWD(2019) 427 final, 28.11.2019	ONLINE

•	<u>KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI</u> <u>PIRMAIS PĀRSKATS PAR PROGRAMMU "TĪRU GAISU EIROPĀ", Briselē,</u> <u>7.6.2018 COM(2018) 446 final</u>	ONLINE
•	<u>KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI</u> <u>Eiropa, kas aizsargā: tīru gaisu ikvienam, Briselē, 17.5.2018 COM(2018) 330</u> <u>final</u>	ONLINE
•	<u>REGULAS EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) 2017/852 (2017. gada 17. maijs) par dzīvsudrabu un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 1102/2008 (Dokuments attiecas uz EEZ)</u>	ONLINE
•	<u>DIREKTĪVAS EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2012/18/ES (2012. gada 4. jūlijs) par lielu ar bīstamām vielām saistītu avāriju risku pārvaldību, ar kuru groza un vēlāk atceļ Padomes Direktīvu 96/82/EK (Dokuments attiecas uz EEZ)</u>	ONLINE
•	<u>PADOMES LĒMUMS (ES) 2017/1757 (2017. gada 17. jūlijs) par to, lai Eiropas Savienības vārdā pieņemtu grozījumu 1979. gada Konvencijas par gaisa pārrobežu piesārņojumu lielos attālumos 1999. gada Protokolā par paskābināšanas, eitrofikācijas un piezemes ozona līmeņa samazināšanu</u>	ONLINE
•	<u>DIREKTĪVAS EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA (ES) 2016/2284 (2016. gada 14. decembris) par dažu gaisu piesārņojošo vielu valstu emisiju samazināšanu un ar ko groza Direktīvu 2003/35/EK un atceļ Direktīvu 2001/81/EK (Dokuments attiecas uz EEZ)</u>	ONLINE
•	<u>EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA (ES) 2016/802 (2016. gada 11. maijs), ar ko paredz sēra satura samazināšanu konkrētiem šķidrā kurināmā veidiem (kodifikācija)</u>	ONLINE
•	<u>DIREKTĪVAS EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA (ES) 2015/2193 (2015. gada 25. novembris) par ierobežojumiem attiecībā uz dažu piesārņojošu vielu emisiju gaisā no vidējas jaudas sadedzināšanas iekārtām (Dokuments attiecas uz EEZ)</u>	ONLINE
•	<u>KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS</u>	ONLINE

	EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI Programma "Tīru gaisu Eiropā" (Dokuments attiecas uz EEZ) {SWD(2013) 531 final} {SWD(2013) 532 final}	
•	KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS LĒMUMS (2011. gada 12. decembris), kurā izklāstīti noteikumi par Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2004/107/EK un Direktīvu 2008/50/EK attiecībā uz savstarpēju informācijas apmaiņu un ziņojumiem par apkārtējā gaisa kvalitāti (izziņots ar dokumenta numuru C(2011) 9068) (2011/850/ES)	ONLINE
•	EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2010/75/ES (2010. gada 24. novembris) par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole) (pārstrādāta versija) (Dokuments attiecas uz EEZ) (OV L 334, 17.12.2010., 17. lpp.)	ONLINE
•	EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2009/126/EK (2009. gada 21. oktobris) par benzīna tvaiku uztveršanas otro pakāpi degvielas uzpildes stacijās, uzpildot degvielu mehāniskajos transportlīdzekļos (OV L 285, 31.10.2009., 36. lpp.)	ONLINE
•	EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2008/50/EK (2008. gada 21. maijs) par gaisa kvalitāti un tirāku gaisu Eiropai (OV L 152, 11.6.2008., 1. lpp)	ONLINE
•	EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2004/107/EK (2004. gada 15. decembris) par arsēnu, kadmiju, dzīvsudrabu, niķeli un policikliskiem aromātiskiem ogļūdeņražiem apkārtējā gaisā (OV L 23, 26.1.2005., 3. lpp.)	ONLINE
•	EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2004/42/EK (2004. gada 21. aprīlis), ar ko ierobežo gaistošo organisko savienojumu emisijas, kuras rada organisko šķīdinātāju izmatošana noteiktās krāsās, lakās un transportlīdzekļu galīgās apdares materiālos, un ar ko groza Direktīvu 1999/13/EK (OV L 143, 30.4.2004., 87. lpp.)	ONLINE
•	EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2001/81/EK (2001. gada	ONLINE

	<u>23. oktobris) par valstīm noteikto maksimāli pieļaujamo emisiju dažām atmosfēru piesārņojošām vielām (OV L 309, 27.11.2001., 22. lpp)</u>	
•	<u>EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 94/63/EK (1994. gada 20. decembris), par kontroli attiecībā uz gaistošu organisko savienojumu (GOS) emisiju, ko rada benzīna glabāšana un nosūtīšana no termināliem uz degvielas uzpildes stacijām (OV L 365, 31.12.1994., 24. lpp.)</u>	ONLINE
•	<u>KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS LĒMUMS (ES) 2015/2119 (2015. gada 20. ovembris), ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2010/75/ES nosaka labāko pieejamo tehnisko paņēmieni (LPTP) secinājumus par koksnes materiālu plātņu ražošanu (izziņots ar dokumenta numuru C(2015) 8062) (Dokuments attiecas uz EEZ)</u>	ONLINE
•	<u>KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS LĒMUMS (2014. gada 26. septembris), ar ko pieņem labāko pieejamo tehnisko paņēmieni (LPTP) secinājumus pulpas, papīra un kartona ražošanas nozarē saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2010/75/ES (izziņots ar dokumenta numuru C(2014) 6750) (Dokuments attiecas uz EEZ) (2014/687/ES)</u>	ONLINE
•	<u>KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS LĒMUMS 2013. gada 11. februāris), ar ko pieņem labāko pieejamo tehnisko paņēmieni (LPTP) secinājumus ādu miecēšanas nozarē saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2010/75/ES par rūpnieciskajām emisijām (izziņots ar dokumenta numuru C(2013) 618) (Dokuments attiecas uz EEZ) (2013/84/ES)</u>	ONLINE
•	<u>KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS LĒMUMS (2012. gada 10. februāris), ar ko nosaka pamatnostādņu noteikumus attiecībā uz datu vākšanu un LPTP atsaucēs dokumentu sagatavošanu un to kvalitātes nodrošināšanu, kā minēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2010/75/ES par rūpnieciskajām emisijām (izziņots ar dokumenta numuru C(2012) 613) (Dokuments attiecas uz EEZ) (2012/119/ES)</u>	ONLINE
•	<u>KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS LĒMUMS (2012. gada 28. februāris), ar ko nosaka labāko pieejamo tehnisko paņēmieni (LPTP) secinājumus saskaņā ar Eiropas</u>	ONLINE

	Parlamenta un Padomes Direktīvu 2010/75/ES par rūpnieciskajām emisijām dzelzs un tērauda ražošanā (izziņots ar dokumenta numuru C(2012) 903) (Dokuments attiecas uz EEZ) (2012/135/ES)	
•	KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS LĒMUMS (2012. gada 28. februāris), ar ko pieņem labāko pieejamo tehnisko paņēmieni (LPTP) secinājumus stikla ražošanas nozarē saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2010/75/ES par rūpnieciskajām emisijām (izziņots ar dokumenta numuru C(2012) 865) (Dokuments attiecas uz EEZ) (2012/134/ES)	ONLINE
•	KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS LĒMUMS (2012. gada 12. decembris), ar ko nosaka tās informācijas veidu, formātu un iesniegšanas biežumu, kas dalībvalstīm jā dara pieejama saistībā ar ziņošanu par to, kā īstenota Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/75/ES par rūpnieciskajām emisijām (izziņots ar dokumenta numuru C(2012) 9181) (Dokuments attiecas uz EEZ) (2012/795/ES)	ONLINE
•	Application of IED Article 15(4) derogations, Final Report, European Commission Directorate-General Environment, March 2018	ONLINE
	2. ES tiesas judikatūra	
•	Lietā C-619/19, TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta) 2021. gada 20. Janvārī, Land Baden-Württemberg pret D.R.	ONLINE
•	Case C-638/18, Judgment of the Court of 30 April 2020, Commission v Romania (Dépassement des valeurs limites pour les PM10)	ONLINE
•	Lietā C-636/18 TIESAS SPRIEDUMS (septītā palāta) 2019. gada 24. Oktobrī, Eiropas Komisija pret Francijas Republiku	ONLINE
•	Lietā C-723/17, TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta) 2019. gada 26. jūnijā, Lies Craeynest et. al. pret Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Brussels Instituut voor Milieubeheer	ONLINE
•	ORDER OF THE GENERAL COURT (Second Chamber) 8 May 2019, In Case T-330/18, Armando Carvalho European v. Parliament and Council of the	ONLINE

	<u>European Union</u>	
•	<u>Lieta C-167/17 TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta) 2018. gada 17. Oktobrī, Volkmar Klohn pret An Bord Pleanála</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-336/16, TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta) 2018. gada 22. februārī, Eiropas Komisija pret Polijas Republiku</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-129/16, TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2017. gada 13. jūlijā, Túrkevei Tejtermelő Kft. pret Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főfelügyelőség</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-488/15, TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta) 2017. gada 5. aprīlī, Eiropas Komisija pret Bulgārijas Republiku</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-290/15, TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2016. gada 27. oktobrī, Patrice D'Oultremont et. al. pret Région wallonne</u>	ONLINE
•	<u>Lieta T-600/15, VISPĀRĒJĀS TIESAS RĪKOJUMS (pirmā palāta) 2016. gada 28. Septembrī, Pesticide Action Network Europe (PAN Europe) et. al.</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-304/15, TIESAS SPRIEDUMS (septītā palāta) 2016. gada 21. septembrī, Eiropas Komisija pret Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti</u>	ONLINE
•	<u>ARRÊT DE LA COUR (neuvième chambre) 21 juillet 2016 Dans l'affaire C-104/15, Commission européenne contre Roumaine</u>	ONLINE
•	<u>Case E-7/15, Judgement of the EFTA Court delivered in open court on 2 October 2015, EFTA Surveillance Authority v The Kingdom of Norway</u>	ONLINE
•	<u>Case N° 369428, Judgement of the Council of State (Conseil d'État) of France, 6th / 1st United Subsection (Sous-Sections réunies (SSR)) of 10 June 2015 (available only in French)</u>	ONLINE
•	<u>C-404/13, Judgment of the Court (Second Chamber) of 19 November 2014, The Queen, on the application of ClientEarth v Secretary of State for the Environment, Food and Rural Affairs.</u>	ONLINE

•	Lieta C-224/01 TIESAS SPRIEDUMS 2003. gada 30. Septembrī, Gerhard Köbler un Austrijas Republiku	ONLINE
•	Judgement of the Supreme Federal Administrative Court of Germany (Bundesverwaltungsgericht) of 5 September 2013 in Case [2013] C 21.12, "Darmstadt/Germany" case (available only in German)	ONLINE
•	Lieta C-358/11 TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2013. gada 7. Martā, Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen liikenne ja infrastruktuuri – vastuualue pret Lapin luonnonsuojelupiiri ry	ONLINE
•	Lieta C-68/11, TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta) 2012. gada 19. decembrī, Eiropas Komisija pret Itālijas Republiku	ONLINE
•	Lieta C-34/11, TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta) 2012. gada 15. Novembrī, Eiropas Komisija pret Portugāles Republiku	ONLINE
•	Lieta C-120/10, TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta) 2011. gada 8. septembrī, European Air Transport SA pret Collège d'Environnement de la Région de Bruxelles-Capitale, Région de Bruxelles-Capitale, Reference for a preliminary ruling: Conseil d'État - Belgium	ONLINE
•	Lieta C-240/09, TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta) 2011. gada 8. martā, Lesoochranárske zoskupenie VLK pret Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky	ONLINE
•	Apvienotās lietas no C-165/09 līdz C-167/09, TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta) 2011. gada 26. maijā, Stichting Natuur en Milieu et. al. pret College van Gedeputeerde Staten van Groningen (C-165/09), College van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland (C-166/09, C-167/09)	ONLINE
•	Lieta C-115/09, TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta) 2011. gada 12. maijā, Bund für Umwelt, Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen eV pret Bezirksregierung Arnsberg	ONLINE
•	Lieta C-28/09, TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta) 2011. gada 21. decembrī, Eiropas Kopienų Komisija pret Itālijas Republika, Nīderlandes Karaliste	ONLINE

•	Lieta C-263/08, TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2009. gada 15. oktobrī, Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening pret Stockholms kommun genom dess marknämnd	ONLINE
•	C-237/07, Judgment of the Court (Second Chamber) of 25 July 2008, Dieter Janecek v Freistaat Bayern.	ONLINE
•	C-138/06, Judgment of the Court (Fifth Chamber) of 14 December 2006, Commission of the European Communities v United Kingdom	ONLINE
•	C-78/06, Judgment of the Court (Fifth Chamber) of 7 December 2006 – Commission v Luxembourg (French)	ONLINE
•	Lieta C-320/03, TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta) 2005. gada 15. novembrī, Commission of the European Communities v Republic of Austria	ONLINE
•	Lieta C-129/96, TIESAS SPRIEDUMS 1997. gada 18. Decembrī, Inter-Environnement Wallonie ASBL un Valonijas reģionu	ONLINE
•	C-361/88, Judgment of the Court of 30 May 1991, Commission of the European Communities v Federal Republic of Germany	ONLINE
•	JUDGMENT OF THE COURT (First Chamber) 28 March 1990 In Case C-359/88, E. Zanetti and Others	ONLINE
•	C- 6/64, Judgment of the Court of 15 July 1964. Flaminio Costa v E.N.E.L.	ONLINE
•	C-25/62, Judgment of the Court of 15 July 1963, Plaumann & Co. v Commission of the European Economic Community	ONLINE
	II. Publiskās līdzdalības tiesības	
	1. ES dokumenti	
•	European Commission, Citizen's Guide to Access to Justice in Environmental Matters, 28 September 2018	ONLINE
•	Briefing, European Parliament, Implementing the Aarhus Convention – Access to justice in environmental matters, October 2017	ONLINE

•	C(2017) 2616 final, Communication from the Commission of 28 April 2017 - Commission Notice on Access to Justice in Environmental Matters	ONLINE
•	Peters, R.L., Snethlage, M., Van Gossum, H., Vancauwenberghe, G., Vandenbroucke, Veronika Mikos, Amor Torre-Marín, D., Vertriest, L., & Lammerant, J., "Active dissemination of environmental information in relation to the Birds and Habitats Directive: Final Report", September 2014	ONLINE
•	Standing up for your right(s) in Europe, A Comparative study on Legal Standing (Locus Standi) before the EU and Member States' Courts, Study of the Policy Department C, 2012	ONLINE
•	EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (EK) Nr. 1367/2006 (2006. gada 6. septembris) par to, kā Kopienas iestādēm un struktūrām piemērot Orhūsas Konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem	ONLINE
•	EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2003/4/EK (2003. gada 28. janvāris) par vides informācijas pieejamību sabiedrībai un par Padomes Direktīvas 90/313/EEK atcelšanu	ONLINE
•	EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2003/35/EK (2003. gada 26. maijs), ar ko paredz sabiedrības līdzdalību dažu ar vidi saistītu plānu un programmu izstrādē un ar ko attiecībā uz sabiedrības līdzdalību un iespēju griezties tiesās groza Padomes Direktīvas 85/337/EEK un 96/61/EK (OV L 156, 25.6.2003., 17. lpp)	ONLINE
•	EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (EK) Nr. 1049/2001 (2001. gada 30. maijs) par publisku piekļu Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem	ONLINE
•	Recommendation 2001/331/EC of the European Parliament and of the Council of 4 April 2001 providing for minimum criteria for environmental inspections in the Member States	ONLINE
	2. starptautiskie dokumenti	

•	Aarhus Convention: An implementation guide, United Nations Economic Commission for Europe, 2014	ONLINE
•	Pieeja informācijai, sabiedrības līdzdalība lēmumu pieņemšanā un iespēja vērsties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem), 25.06.1998	ONLINE
	3. ES tiesas judikatūra	
•	Case C-535/18, Judgment of the Court (First Chamber) of 28 May 2020, IL and Others v Land Nordrhein-Westfalen	ONLINE
•	Lieta C-416/17, TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta) 2018. gada 4. Oktobrī, Eiropas Komisija pret Francijas Republiku	ONLINE
•	Lieta C-664/15, TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2017. gada 20. decembrī, Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation pret Bezirkshauptmannschaft Gmünd	ONLINE
•	Lieta C-60/15 P, TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta) 2017. gada 13. jūlijā, Saint-Gobain Glass Deutschland GmbH pret European Commission	ONLINE
•	Lieta C-673/13 P, TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta) 2016. gada 23. novembrī, Eiropas Komisija pret Stichting Greenpeace Nederland and Pesticide Action Network Europe (PAN Europe)	ONLINE
•	C-137/14 Opinion of Advocate General Wathelet of 21 May 2015. Commission v Germany. (FR)	ONLINE
•	C-71/14 Opinion of Advocate General Sharpston of 16 April 2015. East Sussex County Council v Information Commissioner.	ONLINE
•	C-329/13 Order of the Court (Ninth Chamber) of 8 May 2014. Ferdinand Stefan v Bundesministerium für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft.	ONLINE
•	C-206/13 Judgment of the Court (Tenth Chamber) of 6 March 2014. Siragusa v Regione Sicilia – Soprintendenza Beni Culturali e Ambientali di Palermo.	ONLINE

•	C-530/11 Judgment of the Court (Second Chamber) of 13 February 2014. Commission v United Kingdom.	ONLINE
•	C-279/12 Judgment of the Court (Grand Chamber) of 19 December 2013. Fish Legal, Emily Shirley v The Information Commissioner, United Utilities, Yorkshire Water and Southern Water.	ONLINE
•	C-72/12, Judgment of the Court (Second Chamber) of 7 November 2013, Gemeinde Altrip and Others v Land Rheinland-Pfalz	ONLINE
•	C-416/10, Judgment of the Court (Grand Chamber) of 15 January 2013, Jozef Križan and Others v Slovenská inšpekcia životného prostredia.	ONLINE
•	T-62/12 Order of the General Court (Sixth Chamber) of 8 October 2012, ClientEarth v Council of the European Union.	ONLINE
•	Lieta T-111/11, VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (sestā palāta) 2013. gada 13. septembrī ClientEarth pret Eiropas Komisiju.	ONLINE
•	Lieta C-135/11 P TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta) 2012. gada 21. jūnijā, IFAW Internationaler Tierschutz-Fonds gGmbH v Eiropas Komisija.	ONLINE
•	Lieta C-204/09 TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta) 2012. gada 14. februārī, Flachglas Torgau GmbH pret Bundesrepublik Deutschland.	ONLINE
•	C-71/10 Judgment of the Court (Third Chamber) of 28 July 2011. Office of Communications v Information Commissioner.	ONLINE
•	Lieta T-233/09 VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta) 2011. gada 22. martā, Access Info Europe pret Eiropas Savienības Padomi.	ONLINE
•	T-362/08 Judgment of the General Court (Eighth Chamber) of 13 January 2011, IFAW Internationaler Tierschutz-Fonds gGmbH v European Commission	ONLINE
•	Lieta C-524/09 TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta) 2010. gada 22. decembrī, Ville de Lyon pret Caisse des dépôts et consignations.	ONLINE
•	Lieta C-266/09 TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta) 2010. gada 16. decembrī,	ONLINE

	<u>Stichting Natuur en Milieu et. al. pret College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden.</u>	
•	<u>Lieta C-28/08 P TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta) 2010. gada 29. jūnijā, Eiropas Komisija pret The Bavarian Lager Co. Ltd.</u>	ONLINE
•	<u>C-427/07 Judgment of the Court (Second Chamber) of 16 July 2009. Commission v Ireland.</u>	ONLINE
•	<u>T-121/05 Judgment of the Court of First Instance (Seventh Chamber) of 11 March 2009, Borax Europe Ltd v Commission of the European Communities.</u>	ONLINE
•	<u>T-166/05 Judgment of the Court of First Instance (Seventh Chamber) of 11 March 2009, Borax Europe Ltd v Commission of the European Communities.</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-552/07 TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta) 2009. gada 17. februārī, Commune de Sausheim pret Pierre Azelvandre.</u>	ONLINE
•	<u>Apvienotās lietas C-39/05 P un C-52/05 P TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta) 2008. gada 1. jūlijā, Zviedrijas Karaliste, Maurizio Turco pret Eiropas Kopienų Komisija</u>	ONLINE
•	<u>C-344/04 Judgment of the Court (Grand Chamber) of 10 January 2006, The Queen, on the application of International Air Transport Association and European Low Fares Airline Association v Department for Transport.</u>	ONLINE
•	<u>C-321/96 Judgment of the Court (Sixth Chamber) of 17 June 1998, Wilhelm Mecklenburg v Kreis Pinneberg - Der Landrat.</u>	ONLINE
•	<u>C-321/95 P Judgment of the Court of 2 April 1998, Stichting Greenpeace Council (Greenpeace International) and Others v Commission of the European Communities</u>	ONLINE
•	<u>T-219/95 Order of the President of the Court of First Instance of 22 December 1995, Marie-Thérèse Danielsson, Pierre Largentreau and Edwin Haoa v Commission of the European Communities.</u>	ONLINE
•	<u>T-585/93 Order of the Court of First Instance (First Chamber) of 9 August</u>	ONLINE

	1995, Stichting Greenpeace Council (Greenpeace International) and others v Commission of the European Communities.	
--	--	--

D. ES tiesībās un politika atkritumu jautājumos and ūdens aizsardzība

	I. atkritumu apsaimniekošana	
	1. ES politikas dokumenti	
•	KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI Jauns aprites ekonomikas rīcības plāns Par tīrāku un konkurētspējīgāku Eiropu Briselē, 11.3.2020 COM(2020) 98 final	ONLINE
•	KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI par to, kā īstenota un kādu ietekmi uz vidi un iekšējā tirgus darbību atstājusi Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 6. septembra Direktīva 2006/66/EK par baterijām un akumulatoriem, un bateriju un akumulatoru atkritumiem un ar ko atceļ Direktīvu 91/157/EEK, Briselē, 9.4.2019 COM(2019) 166 final	ONLINE
•	Commission Staff Working Document on the evaluation of the Directive 2006/66/EC on batteries and accumulators and waste batteries and accumulators and repealing Directive 91/157/EEC, Brussels, 9.4.2019, COM(2019) 1300 final	ONLINE
•	KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI par Aprites ekonomikas rīcības plāna īstenošanu {SWD(2019) 90 final}, Briselē, 4.3.2019 COM(2019) 190 final	ONLINE
•	EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI EIROPAS KOMISIJA Komisijas paziņojums – Tehniski norādījumi par atkritumu	ONLINE

	klasificēšanu (2018/C 124/01)	
•	Notice to stakeholders withdrawal of the United Kingdom an EU waste law, 8 February 2018	ONLINE
•	KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI par aprites ekonomikas paketes īstenošanu – iespējas novērst ķīmisko vielu, produktu un atkritumu jomas tiesību aktu saskarē konstatētās problēmas (Dokuments attiecas uz EEZ) {SWD(2018) 20 final} Strasbūrā, 16.1.2018. COM(2018) 32 final	ONLINE
•	COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS on a monitoring framework for the circular economy {SWD(2018) 17 final}, Strasbourg, 16.1.2018 COM(2018) 29 final	ONLINE
•	KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI Eiropas stratēģija attiecībā uz plastmasu aprites ekonomikā {SWD(2018) 16 final}, Strasbūrā, 16.1.2018 COM(2018) 28 final	ONLINE
•	KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI par oksonoārdāmās plastmasas, tostarp oksonoārdāmās plastmasas iepirkumu maiņu, izmantošanas ietekmi uz vidi, Briselē, 16.1.2018 COM(2018) 35 final	ONLINE
•	Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu "Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Atkritumu pārvēršanas enerģijā loma aprites ekonomikā"" (COM(2017) 34 final) (2017/C 345/17)	ONLINE
•	KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI par aprites ekonomikas rīcības plāna īstenošanu, Briselē, 26.1.2017 COM(2017) 33	ONLINE

	<u>final</u>	
•	KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI Noslēgt aprites loku – ES rīcības plāns pārejai uz aprites ekonomiku , Briselē, 2.12.2015. COM(2015) 614 final	ONLINE
	2. ES tiesību akti	
•	EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA (ES) 2018/852 (2018. gada 30. maijs), ar ko groza Direktīvu 94/62/EK par iepakojumu un izlietoto iepakojumu (Dokuments attiecas uz EEZ)	ONLINE
•	EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA (ES) 2018/851 (2018. gada 30. maijs), ar ko groza Direktīvu 2008/98 par atkritumiem (Dokuments attiecas uz EEZ)	ONLINE
•	EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA (ES) 2018/850 (2018. gada 30. maijs), ar ko groza Direktīvu 1999/31/EK par atkritumu poligoniem (Dokuments attiecas uz EEZ)	ONLINE
•	EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA (ES) 2018/849 (2018. gada 30. maijs), ar ko groza Direktīvas 2000/53/EK par nolietotiem transportlīdzekļiem, 2006/66/EK par baterijām un akumulatoriem, un bateriju un akumulatoru atkritumiem un 2012/19/ES par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem (Dokuments attiecas uz EEZ)	ONLINE
•	Priekšlikums EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA par konkrētu plastmasas izstrādājumu vidiskās ietekmes samazināšanu (Dokuments attiecas uz EEZ) {SEC(2018) 253 final} - {SWD(2018) 254 final} - {SWD(2018) 255 final} - {SWD(2018) 256 final} - {SWD(2018) 257 final} , Briselē, 28.5.2018 COM(2018) 340 final 2018/0172 (COD)	ONLINE
•	Priekšlikums EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA par ostas atkritumu pieņemšanas iekārtām kuģu atkritumu nodošanai un ar ko atceļ Direktīvu 2000/59/EK un groza Direktīvu 2009/16/EK un Direktīvu 2010/65/ES	ONLINE

	<u>(Dokuments attiecas uz EEZ) {SWD(2018) 21 final} - {SWD(2018) 22 final}, Strasbūrā, 16.1.2018. COM(2018) 33 final 2018/0012 (COD)</u>	
•	<u>KOMISIJAS DIREKTĪVA (ES) 2015/1127 (2015. gada 10. jūlijs), ar ko groza II pielikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2008/98/EK par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu (Dokuments attiecas uz EEZ)</u>	ONLINE
•	<u>KOMISIJAS LĒMUMS (2014. gada 18. decembris), ar ko groza Lēmumu 2000/532/EK par atkritumu sarakstu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/98/EK (Dokuments attiecas uz EEZ) (2014/955/ES)</u>	ONLINE
•	<u>EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) Nr. 1257/2013 (2013. gada 20. novembris) par kuģu pārstrādi un ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1013/2006 un Direktīvu 2009/16/EK (Dokuments attiecas uz EEZ)</u>	ONLINE
•	<u>KOMISIJAS REGULA (ES) Nr. 1179/2012 (2012. gada 10. decembris), ar ko paredz kritērijus, kuri nosaka, kad stikla lauskas vairs nav atkritumi saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/98/EK</u>	ONLINE
•	<u>PADOMES REGULA (ES) Nr. 333/2011 (2011. gada 31. marts), ar ko paredz kritērijus, kuri nosaka, kad dažu veidu metāllūžņi vairs nav atkritumi saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/98/EK</u>	ONLINE
•	<u>EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2012/19/ES (2012. gada 4. jūlijs) par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem (EEIA) (pārstrādāta versija) (Dokuments attiecas uz EEZ)</u>	ONLINE
•	<u>EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2011/65/ES (2011. gada 8. jūnijs) par dažu bīstamu vielu izmantošanas ierobežošanu elektriskās un elektroniskās iekārtās (pārstrādāta versija) (Dokuments attiecas uz EEZ)</u>	ONLINE
•	<u>EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2008/98/EK (2008. gada 19. novembris) par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu (Dokuments attiecas uz EEZ) (OV L 312, 22.11.2008., 3. lpp)</u>	ONLINE
•	<u>EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2006/21/EK (2006. gada 15. marts) par ieguves rūpniecības atkritumu apsaimniekošanu un par grozījumiem</u>	ONLINE

	Direktīvā 2004/35/EK (OV L 102, 11.4.2006., 15. lpp.)	
•	EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2006/66/EK (2006. gada 6. septembris) par baterijām un akumulatoriem, un bateriju un akumulatoru atkritumiem un ar ko atceļ Direktīvu 91/157/EEK (Dokuments attiecas uz EEZ) (OV L 266, 26.9.2006., 1. lpp.)	ONLINE
•	EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (EK) Nr. 1013/2006 (2006. gada 14. jūnijs) par atkritumu sūtījumiem (OV L 190, 12.7.2006., 1. lpp.)	ONLINE
•	EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2000/53/EK (2000. gada 18. septembris) par nolietotiem transportlīdzekļiem (OV L 269, 21.10.2000., 34. lpp.)	ONLINE
•	PADOMES DIREKTĪVA 1999/31/EK (1999. gada 26. aprīlis) par atkritumu poligoniem (OV L 182, 16.7.1999., 1. lpp.)	ONLINE
•	EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 94/62/EK (1994. gada 20. decembris) par iepakojumu un izlietoto iepakojumu (OV L 365, 31.12.1994., 10. lpp.)	ONLINE
•	PADOMES DIREKTĪVA (1986. gada 12. jūnijs) par vides, jo īpaši augsnes, aizsardzību, lauksaimniecībā izmantojot notekūdeņu dūņas (86/278/EEK) (OV L 181, 4.7.1986., 6. lpp.)	ONLINE
	3. ES tiesas judikatūra	
•	Apvienotajās lietās no C-21/19 līdz C-23/19, TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta) 2020. gada 3. septembrī, krimināllietās pret XN et. al.	ONLINE
•	Case C-654/18, Judgment of the Court (Fifth Chamber) of 28 May 2020 Interseroh Dienstleistungs GmbH v SAA Sonderabfallagentur Baden-Württemberg Gmb	ONLINE
•	Lieta C-15/19, TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2020. gada 14. maijā, A.m.a. - Azienda Municipale Ambiente SpA pret Consorzio Laziale Rifiuti – Co.La.Ri.	ONLINE
•	Case C-248/19, Judgment of the Court (Sixth Chamber) of 5 March 2020, European Commission v Republic of Cyprus	ONLINE

•	<u>Lietā C-642/18, TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta) 2019. gada 5. decembrī, Eiropas Komisija pret Spānijas Karalisti</u>	ONLINE
•	<u>Lietā C-197/18 TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta) 2019. gada 3. Oktobrī, Wasserleitungsverband Nördliches Burgenland, Robert Prandl, Gemeinde Zillingdorf, piedaloties Bundesministerium für Nachhaltigkeit und Tourismus</u>	ONLINE
•	<u>Case C-434/18, Judgment of the Court (Ninth Chamber) of 11 July 2019, European Commission v Italian Republic</u>	ONLINE
•	<u>Lietā C-624/17, TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2019. gada 4. jūlijā, Openbaar Ministerie pret Tronex BV</u>	ONLINE
•	<u>Lietā C-634/17 TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta) 2019. gada 23. maijā, ReFood GmbH & Co. KG pret Landwirtschaftskammer Niedersachsen</u>	ONLINE
•	<u>Lietā C-689/17 TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta) 2019. gada 16. maijā, Conti 11. Container Schifffahrts-GmbH & Co. KG Ms 'MSC Flaminia' pret Land Niedersachsen</u>	ONLINE
•	<u>Lietā C-305/18, TIESAS SPRIEDUMS (sestā palāta) 2019. gada 8. maijā, Associazione "Verdi Ambiente e Società - Aps Onlus" (VAS), "Movimento Legge Rifiuti Zero per l'Economia Circolare" Aps pret Presidente del Consiglio dei Ministri et. al.</u>	ONLINE
•	<u>Case C-250/18, Judgment of the Court (Eighth Chamber) of 2 May 2019, European Commission v Republic of Croatia</u>	ONLINE
•	<u>Lietā C-60/18 TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2019. gada 28. martā, Tallinna Vesi AS pret Keskkonnaamet</u>	ONLINE
•	<u>Apvienotajās lietās no C-487/17 līdz C-489/17 TIESAS SPRIEDUMS (desmitā palāta) 2019. gada 28. martā, kriminālprocesos pret Alfonso Verlezza et. al.</u>	ONLINE
•	<u>Lietā C-498/17 TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta) 2019. gada 21. martā, Eiropas Komisija pret Itālijas Republiku</u>	ONLINE
•	<u>Lietā C-399/17 TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta) 2019. gada 14. martā, Eiropas</u>	ONLINE

	<u>Komisija pret Čehijas Republiku</u>	
•	<u>Lieta C-626/16 TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta) 2018. gada 4. jūlijā, European Commission v Slovak Republic</u>	ONLINE
•	<u>ARRÊT DE LA COUR (neuvième chambre) 21 juin 2018 Dans l'affaire C-543/16, Commission européenne contre République fédérale d'Allemagne</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-104/17, TIESAS SPRIEDUMS (devītā palāta) 2018. gada 15. martā, SC Cali Esprou SRL pret Administrația Fondului pentru Mediu</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-335/16 TIESAS SPRIEDUMS (sestā palāta) 2017. gada 30. martā, VG Čistoća d.o.o. pret Đuro Vladika, Ljubica Vladika</u>	ONLINE
•	<u>Apvienotās lietas C-313/15 un C-530/15 TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta) 2016. gada 10. novembrī, Eco-Emballages SA pret Sphère France SAS et. al. un Melitta France SAS et. al. pret Ministre de l'Écologie, du Développement durable et de l'Énergie</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-147/15 TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta) 2016. gada 28. jūlijā, Città Metropolitana di Bari, agrāk Provincia di Bari, pret Edilizia Mastrodonato Srl.</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-69/15 TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta) 2016. gada 9. jūnijā, Nutrivet D.O.O.E.L. pret Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főfelügyelőség</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-487/14 TIESAS SPRIEDUMS (septītā palāta) 2015. gada 26. novembrī, SC Total Waste Recycling SRL pret Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főfelügyelőség</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-198/14 TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta) 2015. gada 12. novembrī, Valev Visnapuu pret Kihlakunnansyyttäjä and Suomen valtio - Tullihallitus</u>	ONLINE
•	<u>ARRÊT DE LA COUR (troisième chambre) 16 juillet 2015 Dans l'affaire C-653/13, Commission européenne contre République italienne</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-369/14 TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta) 2015. gada 16. jūlijā, Sommer Antriebs- und Funktechnik GmbH pret Rademacher Geräte-Elektronik GmbH & Co. KG</u>	ONLINE

•	<u>C- 551/13 Judgment of the Court (Sixth Chamber) of 18 December 2014. SETAR v Comune di Quartu S. Elena.</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-378/13 TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta) 2014. gada 2. Decembrī, Eiropas Komisija pret Grieķijas Republiku</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-196/13 TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta) 2014. gada 2. Decembrī, Eiropas Komisija pret Itālijas Republiku</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-525/12 TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2014. gada 11. Septembrī, Eiropas Komisija pret Vācijas Federatīvo Republiku</u>	ONLINE
•	<u>C-292/12 Judgment of the Court (Fifth Chamber) of 19 December 2013. Ragn-Sells AS v Sillamäe Linnavalitsus.</u>	ONLINE
•	<u>Joined cases C-241/12 and C-242/12 Judgment of the Court (First Chamber) of 12 December 2013. Shell Nederland Verkoopmaatschappij BV et Belgian Shell NV.</u>	ONLINE
•	<u>C-113/12 Judgment of the Court (Fourth Chamber) of 3 October 2013. Donal Brady v Environmental Protection Agency.</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-297/08 TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta) 2010. gada 4. Martā, Eiropas Komisija pret Itālijas Republiku</u>	ONLINE
•	<u>C-209/09 Judgment of the Court (Eighth Chamber) of 25 February 2010. Lahti Energia</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-278/09 TIESAS RĪKOJUMS (astotā palāta) 2009. gada 20. Novembrī, Olivier Martinez, Robert Martinez pret MGN Ltd.</u>	ONLINE
•	<u>C-286/08 Judgment of the Court (Fifth Chamber) of 10 September 2009. Commission v Grèce. (FR)</u>	ONLINE
•	<u>C-252/05 Judgment of the Court (Second Chamber) of 10 May 2007. Thames Water Utilities.</u>	ONLINE
•	<u>C-215/04 Judgment of the Court (First Chamber) of 16 February 2006. Marius Pedersen A/S v Miljøstyrelsen.</u>	ONLINE

•	Lieta C-494/01 TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta) 2005. gada 26. Aprīlī, Eiropas Kopienu Komisija pret Īriju	ONLINE
•	C-208/04 Order of the Court (Fifth Chamber) of 28 January 2005. Inter-environnement Wallonie v Région wallonne. (FR)	ONLINE
•	C-309/02 Judgment of the Court (Grand Chamber) of 14 December 2004. Radlberger v Land Baden-Württemberg.	ONLINE
•	C-463/01 Judgment of the Court (Grand Chamber) of 14 December 2004. Commission v Allemagne.	ONLINE
•	C-457/02 Judgment of the Court (Second Chamber) of 11 November 2004. Antonio Niselli.	ONLINE
•	Lieta C-280/02 TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2004. gada 23. Septembrī, Eiropas Kopienu Komisija pret Francijas Republiku	ONLINE
•	C-1/03 Judgment of the Court (Second Chamber) of 7 September 2004. Van de Walle et autres v Texaco Belgique.	ONLINE
•	C-114/01 Judgment of the Court (Sixth Chamber) of 11 September 2003. AvestaPolarit Chrome Oy.	ONLINE
•	JUDGMENT OF THE COURT (Fifth Chamber) 13 February 2003 In Case C-228/00, Commission of the European Communities v. Federal Republic of Germany	ONLINE
•	C-177/01 Judgment of the Court (Fourth Chamber) of 6 June 2002. Commission v France.	ONLINE
•	JUDGMENT OF THE COURT (Fifth Chamber) 27 February 2002 In Case C-6/00, Abfall Service AG (ASA) and Bundesminister für Umwelt, Jugend und Familie	ONLINE
•	C- 9/00 Judgment of the Court (Sixth Chamber) of 18 April 2002. Palin Granit.	ONLINE
•	JUDGMENT OF THE COURT (Fifth Chamber) 29 April 1999 In Case C-293/97	ONLINE
•	Joined cases C-304/94, C-330/94, C-342/94 and C-224/95 Judgment of the Court (Sixth Chamber) of 25 June 1997. Euro Tombesi e.a.	ONLINE

•	C-187/93 Judgment of the Court of 28 June 1994. Parlement v Conseil.	ONLINE
•	C-118/86 Judgment of the Court (Fifth Chamber) of 6 October 1987. Nertsvoederfabriek Netherland BV.	ONLINE
	II. ES tiesības ūdens kvalitātes jomā	
	1. ES dokumenti	
•	Priekšlikums EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA par ūdens atkalizmantošanas minimālajām prasībām (Dokuments attiecas uz EEZ) {SEC(2018) 249 final} - {SWD(2018) 249 final} - {SWD(2018) 250 final} Briselē, 28.5.2018 COM(2018) 337 final 2018/0169 (COD)	ONLINE
•	Priekšlikums EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA par dzeramā ūdens kvalitāti (pārstrādāta redakcija) (Dokuments attiecas uz EEZ) {SWD(2017) 448 final} - {SWD(2017) 449 final} - {SWD(2017) 451 final} Briselē, 1.2.2018. COM(2017) 753 final 2017/0332 (COD)	ONLINE
•	KOMISIJAS LĒMUMS (ES) 2017/848 (2017. gada 17. maijs), ar ko nosaka laba jūras ūdeņu vides stāvokļa kritērijus un metodiskos standartus un monitoringa un novērtēšanas specifikācijas un standartizētas metodes un atceļ Lēmumu 2010/477/ES (Dokuments attiecas uz EEZ)	ONLINE
•	COM(2015) 120 final, COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL The Water Framework Directive and the Floods Directive: Actions towards the 'good status' of EU water and to reduce flood risks, 9 March 2015	ONLINE
•	KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI ūdens pamatdirektīva un Plūdu direktīva: veicamās darbības ES ūdens "laba stāvokļa" panākšanai un plūdu riska mazināšanai {SWD(2015) 50 final} {SWD(2015) 51 final} {SWD(2015) 52 final} {SWD(2015) 53 final} {SWD(2015) 54 final} {SWD(2015) 55 final} {SWD(2015) 56 final} Briselē, 9.3.2015. COM(2015) 120 final	ONLINE

•	<u>EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2008/105/EK (2008. gada 16. decembris) par vides kvalitātes standartiem ūdens resursu politikas jomā, un ar ko groza un sekojoši atceļ Padomes Direktīvas 82/176/EEK, 83/513/EEK, 84/156/EEK, 84/491/EEK, 86/280/EEK, un ar ko groza Direktīvu 2000/60/EK (OV L 348, 24.12.2008., 84. lpp.)</u>	ONLINE
•	<u>EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2008/56/EK (2008. gada 17. jūnijs), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai jūras vides politikas jomā (Jūras stratēģijas pamatdirektīva) (Dokuments attiecas uz EEZ)</u>	ONLINE
•	<u>EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2007/60/EK (2007. gada 23. oktobris) par plūdu riska novērtējumu un pārvaldību (Dokuments attiecas uz EEZ)</u>	ONLINE
•	<u>EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2006/118/EK (2006. gada 12. decembris) par gruntsūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu un pasliktināšanos (OV L 372, 27.12.2006., 19. lpp.)</u>	ONLINE
•	<u>EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2006/7/EK (2006. gada 15. februāris) par peldvietu ūdens kvalitātes pārvaldību un Direktīvas 76/160/EEK atcelšanu (OV L 64, 4.3.2006., 37. lpp.)</u>	ONLINE
•	<u>EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES LĒMUMS Nr. 2455/2001/EK (2001. gada 20. novembris), ar ko izveido prioritāro vielu sarakstu ūdens resursu politikas jomā un ar ko groza Direktīvu 2000/60/EK (Dokuments attiecas uz EEZ)</u>	ONLINE
•	<u>EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2000/60/EK (2000. gada 23. oktobris), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā (OV L 327, 22.12.2000., 1. lpp.)</u>	ONLINE
•	<u>PADOMES DIREKTĪVA 98/83/EK (1998. gada 3. novembris) par dzeramā ūdens kvalitāti (OV L 330, 5.12.1998., 32. lpp.)</u>	ONLINE
•	<u>PADOMES DIREKTĪVA (1991. gada 12. decembris) attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskās izcelsmes nitrāti (91/676/EEK) (OV L 375, 31.12.1991., 1. lpp.)</u>	ONLINE

•	PADOMES DIREKTĪVA (1991. gada 21. maijs) par komunālo notekūdeņu attīrīšanu (91/271/EEK) (OV L 135, 30.5.1991., 40. lpp.)	ONLINE
•	COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT SWD(2015) 50 final of 9 March 2015: Report on the progress in implementation of the Water Framework Directive	ONLINE
	2. ES tiesas judikatūra	ONLINE
•	Case C-384/19, Judgment of the Court (Seventh Chamber) of 2 April 2020 European Commission v Kingdom of Spain	ONLINE
•	Case C-298/19, Judgment of the Court (Ninth Chamber) of 27 February 2020 European Commission v Hellenic Republic	ONLINE
•	Apvienotajās lietās no C-105/18 līdz C-113/18, TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta) 2019. gada 7. novembrī, Asociación Española de la Industria Eléctrica (UNESA) et. al. pret Administración General del Estado	ONLINE
•	Case C-556/18, Judgment of the Court (Seventh Chamber) of 26 September 2019, European Commission v Kingdom of Spain	ONLINE
•	Lieta C-328/16, TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta) 2018. gada 22. februārī, Eiropas Komisija v Grieķijas Republiku	ONLINE
•	Lieta C-320/15, TIESAS SPRIEDUMS (desmitā palāta) 2017. gada 14. septembrī, Eiropas Komisija pret Eiropas Komisija	ONLINE
•	C-502/15 Judgment of the Court (Ninth Chamber) of 4 May 2017, European Commission v United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland	ONLINE
•	Lieta C-4/16 TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta) 2017. gada 2. martā, J. D. pret Prezes Urzēdu Regulāciju Energetyki	ONLINE
•	Lieta C-686/15 TIESAS SPRIEDUMS (sestā palāta) 2016. gada 7. decembrī, Vodoopskrba i odvodnja d.o.o. pret Željka Klafurić	ONLINE
•	Lieta C-648/13 TIESAS SPRIEDUMS (sestā palāta) 2016. gada 30. jūnijā, Eiropas	ONLINE

	<u>Komisija pret Polijas Republiku</u>	
•	<u>Lieta C-346/14 TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta) 2016. gada 4. maijā, Eiropas Komisija pret Austrijas Republiku</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-461/13 TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta) 2015. gada 1. Jūlijā Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland e.V. pret Bundesrepublik Deutschland</u>	ONLINE
•	<u>Lieta C-525/11 TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta) 2012. gada 18. oktobrī, ednis SIA pret Valsts ieņēmumu dienests.</u>	ONLINE